КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай обкома, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(С В Е Т)

Орган Чечено - Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР.

ГАЗЕТА АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ. №55 (6346). ЕРА 7 май, 1970 ш. Мах 2 кап.

СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕЧА ХОРЖАМАШТА ЙОЛЧА ОКРУЖНОЙ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕШКА ДАХЬИЙТА ГУЧЧАХЬАРА ПИСЬМО

Укх лохе кулгаш яздьча тхога, КПСС Центральни Комитета членашка, хIеранега къаьст-къаьстача предприятией, колхозий, совхозий, учреждений, дешаре заведений коллективашкара а хIьуьта нийтта хоржамашта хетаньча харжархой округной совешанешкара а письмоши телеграммаши кхаьчий тхо дукхаха хоржамий округашка гIолла бархIазлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа шоаш кандидаталла оттадархах хоам беш цу округашка гIолла тховш харжийта тхо раьза хулга дехаши.

Оха дег тIара баркал оал тхо СССР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттадьча болхлошта, колхозхошта, инженерно - техническ болхлошта, гIуллакхерча наха, беррига харжархошта. Тхоай доккха сий дари тховех лешам болари оаха шо мы дарра вай сийлахьча Коммунистически парте сий дари цуцах тешам болари саина лоархI, из тешам тховех болар советски халкъ бIубенна ленински лаьнлагIа коммунизма коталонга дугаш йолча парте политика дерригача халкъо хьалловцаш хилара дола телил а лоархI оаха.

Тховх хIаравар цхьаи хоржамий округе гIолла мара харжа йиш йоацаш ца хиларах, КПСС Центральни Комитето могадаьд тхона укх лохерча хоржамий округашка харжийта раьза хулга:

Брежнев Л. И. — Союза Советe, Бауманск хоржамий округ, гор. Москва.

Воронов Г. И. — Союза Совете, Новосибирски — Октябрьски хоржамий округ, гор. Новосибирск.

Кириленко А. П. — Союза Совете, Свердловски — Чкаловски хоржамий округ, гор. Свердловск.

Косыгин А. Н. — Къамий Совете, Московски городской хоржамий округ, РСФСР.

Мазуров К. Т. — Союза Совете, Мински городской цхьоалагIа хоржамий округ, гор. Минск.

Пельше А. Я. — Къамий Совете, Кировски хоржамий округ, Латвийски ССР.

Подгорный Н. В. — Союза Совете, Ленинградски хоржамий округ, гор. Москва.

Полянский Д. С. — Къамий Совете, Краснодарски хоржамий округ, РСФСР.

Суслов М. А. — Союза Совете, Кировски хоржамий округ, гор. Ленинград.

Шелепин А. Н. — Къамий Совете, Ленинградски городской хоржамий округ, РСФСР.

Шелест П. Е. — Союза Совете, Киевски — Жовтневи хоржамий округ, гор. Киев.

Андропов Ю. В. — Союза Совете, Каширски хоржамий округ, Московски область.

Гришин В. В. — Союза Совете, Перовски хоржамий округ, гор. Москва.

Демичев П. Н. — Союза Совете, Дзержински хоржамий округ, гор. Москва.

Кунаев Д. А. — Союза Совете, Алма-Атински — Ленински хоржамий округ, гор. Алма-Ата.

Машеров П. М. — Къамий Совете, Мински — Советски хоржамий округ, Белорусски ССР.

Мжаванадзе В. П. — Къамий Совете, Тбилисски — Кировски хоржамий округ, Грузински ССР.

Рашидов Ш. Р. — Къамий Совете, Ташкентски — Ленински хоржамий округ, Узбекски ССР.

Устинов Д. Ф. — Къамий Совете, Ленински хоржамий округ, Удмуртски АССР.

Щербицкий В. В. — Союза Совете, Киевски — Ленински хоржамий округ, гор. Киев.

Капитонов И. В. — Союза Совете, Кинешемски хоржамий округ, Ивановски область.

Катушев К. Ф. — Союза Совете, Советски хоржамий округ, гор. Горький.

Кулаков Ф. Д. — Союза Совете, Петровски хоржамий округ, Ставропольски край.

Пономарев Б. Н. — Къамий Совете, Калинински хоржамий округ, РСФСР.

Соломенцев М. С. — Союза Совете, Шахтински хоржамий округ, Ростовски область.

БархIазлагIа хоржача СССР Лакхехьарча Совете деча хоржамашта йолча йоагI-йоагIача окружной, хоржамий комиссешкара дех оаха ер письмо депутаталла хоржача кандидаташта регистраци еча хана документ санна лархIар.

БРЕЖНЕВ Л. И., ПОДГОРНЫЙ Н. В., ГРИШИН В. В., УСТИНОВ Д. Ф., ВОРОНОВ Г. И., ПОЛЯНСКИЙ Д. С., ДЕМИЧЕВ П. Н., ЩЕРБИЦКИЙ В. В., КИРИЛЕНКО А. П., СУСЛОВ М. А., КУНАЕВ Д. А., КАПИТОНОВ И. В., КОСЫГИН А. Н., ШЕЛЕПИН А. Н., МАШЕРОВ П. М., КАТУШЕВ К. Ф., МАЗУРОВ К. Т., ШЕЛЕСТ П. Е., МЖАВАНАДЗЕ В. П., КУЛАКОВ Ф. Д., ПЕЛЬШЕ А. Я., АНДРОПОВ Ю. В., РАШИДОВ Ш. Р., ПОНОМАРЕВ Б. Н., СОЛОМЕНЦЕВ М. С.

КЕРТТЕРДАР — ПРОДУКЦИ ДИКАГIА ХИЛИЙТАР

Ленинскi шера кхьагьегама эзтэ эттача Нохч-ГIалгIайчен промышленни предприятей коллективаша талаьца кхоачашьдай пятилетка тIеххьарча шера хьалхарча бъ батта плани социалистически декхараш. Продукцена реализаци ара бъ батта план хилал дукхие кьалла кхоачашьйир цар. Планах хьалпIечул совгIа реализаци вай итташ миллионаш сомий мыьха продукцена. Хоеш мы хилара предприятей болх ритмично дIабакхийтара, производства экономически эффективность лакхьяра чIоагIа лоархIаме да арахеца продукци дика хилар.

Из ненадача республикерча дукхача предприятей коллективаша чIоагIа тараьц тIабакхитаб арахецана продукце дикал лакхъяра, цу декхьара шоаш тIенйце социалистически декхараш кхоачашдера.

Къаьстта дика вIаштIехьбаьккхаб продукце дикал лакхъяра болх В. И. Ленина цIерагIча Грозненски мехкадьтта чекхдоахача заводе. Цо кьаю оррига мехкадьтта продукци дикан тIехдинен я. Завода новатораша, рационализатораша цхьаддаш эргайоах мехкадьтта продукци арахецара технологи. Завода участкашта, сменашта, цехашта керте латтача коммунисташа, инженерно-технически болхлоша деим тIаьхьа ваш лоаттабу арахеца продукци дика хилийтара. Цун дикал лакхлургIола керда наьккаш лех. Церна дика хоеш да планированен экономически стимулированен кердача системах болх бена предприятеша мел лоархIаме да продукце дика хилар. ХIана ьала цунах тийше да реализаца плани кхоачашьяр, производства экономически эффективность лакхьяр.

Арахеца продукци дика хилийтара гIулакх ккетамца вIаштIехьдьяккхад Грозненски химически комбинате. Укх тIеххьарча цераша цхьа претензи къаьчац цига продукци ер я аьнна. Комбинате арахеца фенол, дубители, ацетон, синтетически спирт, кхыйола продукци дуккен дикагIйолча стандарташта юкъеахай. Брак йоацаш продукци арахецара болх нийтта дика вIаштIехьбаьаккхаб А. Шерипова цIерагIча Грозненски нефтемаслозаводе, «Красный молот» заводе, Грозненски ремонтно - механически заводе, кхы дукхача предприятей коллективаше.

Цхьабакъде, республикерча цхьайолча промышленни предприятей коллективашка эсала хетт продукца дикал лакхьяра болх. Цудукъа цу предприятешка дукхе брак хул, продукце сортность лохъеш дукха моттигаш нийслу. Потребителашка дIекхьача продукци из арахийцена предприятете тоаа юха ухийташ моттигаш а нийслу. Эсала продукци дукха хул Грозненски кога гIирс беча фабрике, консервни заводе, Урус-Мартановски райбыткомбинате, Грозненски швейно-производствени объединене, Назрановски Электроинструмент заводе, Ермоловски эзу чекхйоахача комбинате, кхьма предприятешка.

Грозненски кога гIирс беча фабрике коллективага кхо реиламаци кхаьчай 1300 пар кога гIирса. Потребителашка тааба юхабейтар 1100 пар ба. хIаьта сортность лехъай 200 пара. сехкатеш долеш хилар бахьан долаш дIахо реализаца це ейташ соцабь кога гIирс 3300 пар ба. Лавеца ьынча укх шера фабрике лаьккийча арригена продукцех 21 процент продукци брак йолаш хиннай. Укх шера тьалхарче кварталь Грозненски консервни заводо аракийца 19 эзар гарга бархI килограмм кула сок чуйоле банка брак хилар бахьан долаш юхабейтай. Цу тайпара сурт да лакхе цIераш яьача кхе промышленни предприятешка а.

Планированен экономически стимулированен кердача системагIа болх бена предприятеша арахеца йиш яц сеихат дола продукци. Брак йолаш продукци арахецара керттера бахьан да цу предприятей кулгалкоша, партийни профсоюзни организацеша арахецача продукце дикал лакхьяра а йоагIIача тайпара йовхо ца яр. Продукци дикагIа хилийтара къамараш-конкурсаш чакхъяьц. Каст-каста болхлой юкъарча собранешка дувцаш из лоархIаме дош, Брак йола продукци ьяшта бе боагIа бехк бац. Дикен тIехдинкен мара продукци ара ца хецаче предприятей опыт, творчески къахьегама болхлошта карагIийнераш хаммаьа производствана юкъейхьаш. Уж гIуланкаш дIаха на магаргдолаш дац. ХIана аьлча цар ритмично дIабехийтац предприяте болх, дукха за ду пачхьалкхена. Из чIоагIа Iатке болхлоша хьэзцача пленона, поадприяте экономикена, ДукхагIча дакъе уж сайна доле гIуллакх нийсдало бехьан долаш хувцацу болхлой, кхыкешьяц продукцена реализаци ер пачхьалкхен план.

Хоеш да хиллара, планирования кердача системагIа болх беча предприяте керттера лоьхта, бъ реализаци ер продукци. Кийчача продукце дIахдар дикалга хьежьа мара кхиац. Цудукъа сеихат доеуаш йола продукци арахецар хIара болхлочун, инженерно-технически болхлочун декхар да.

Арахеца продукци дика хилийтара производствана юкъеахаьна эза керда техники технологи, кулгашца деча балхашта механизации автоматизаци е эза, творчески къахьегача новатораша, рационализатораша карагIдуьраш производствана юкъехаьна деза. хIара производственни участке Iилман лерда тIа вIаштIехьбаьккха беза кхьхьегам.

Шера шера социалистически декхараш тIайду промышленни предприятей коллективаша арахецача продукца дикал лакхьяра. БалгIайоах цу гIуланта чакхьезе эза мероприятеш. Из дика да. Долче, уж мишта чакхйоах кхоаш тIахьожам лаьттабе декхарйле бе предприятей кулгалхой, партийни профсоюзни организацеш. ХIара болхлочо ший керттера декхар лархIа деза сеихат доеуаш продукци арахецар.

Арахецача продукца дикал лакхьяра лоаттабеча къовсама дукхагIа юкъьаоза беза новатораш, рационализатораш, изобретателаш, Хаккаьаа производствана юкъенхакьа эза НОТ-а планаши мероприятеши. Каст-каста болхлой собранешка, производственни совещанешка дувца деза арахеца продукци дика хилийтара дешеш. ХIара болхлочун уйла тIоорзае эза продукца дикал лакхьяра.

Продукцена реализаци ара пятилетка план кхоачашъярь чIоагIа лоархIаме шу да яр. Продукци дика хиларга хьежжа мара из дIа цо йедила кхета а деш, беррига ший низ оарцагIбаккха беза хIара коллективо цун дикал лакхьяра, Пятилетка тIеххьарча шера сеихат долеш продукци арахецаш цхьакхе коллектив хила йиш яц.

СОВЕТСКИ ДЕЛЕГАЦЕНА ПРАГЕ БЕЗАМЕ НАКЪАБАХИАР

ПРАГА, 5 май. (ТАСС корр.). КПЧ Центральни Комитето, ЧССР Президентен правительствав йийха яха, КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латта СССР официальни партийно-правительственни делегаци тахан Праге кхаьчар.

Советски делегацена вежарашта саина безаме накъабаьхкар КПЧ ЦК Хьалхара секретарь Г. Гусак, ЧССР Президент Л. Свобода, чехословацки правительства Председатель Л. Штроугал, ЧССР Федеративни собране Председатель Д. Ганес, кхыйола партийни пачхьалкхени деятелаш.

Аэродроме ек Советски Союзен ЧССР-ен пачхьалкхений гимнаш. Артиллерийски салюта залпаш юьл.

Сий деш мугIарагIа оттадьча сийлей хана хьалхашка гIолла тIехбоал ноякъостий Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин, Г. Гусак, Л. Свобода, Л. Штроугал. Советски хьаьмашта зизай букеташ лу пионераша, Советски мехко бахийтача викалашка моаршал хет Прагерча итт эзар совгIча къахьегархоша.

Аэродроме къамаьлаш дир нохкъосташа Г. Гусаки Л. И. Брежневи.

Чехословацки кулгалхойца цхьана Пражски граде шийна къовсаьа резиденце йола советски делегаци.

СОВЕТСКО-ЧЕХОСЛОВАЦКИ ПЕРЕГОВОРАШ

ПРАГА, 5 май. (ТАСС спец. корр.) Селхан дальчьал тIоIьагIа советска - чехословацки переговораш дIайолаелар Пражски граде.

Советски оагIонгахьара переговорашка дакъа лоац КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латтача советски партийно - правительствени делегаце.

Чехословацки оагIонгахьара переговорашка дакъа лоац КПЧ ЦК Хьалхара секретарь Г. Гусак керте латтача чехословацки партийно-правительствени делегаце.

ВЦСПС ЗАЯВЛЕНИ

Камбоджана дуьхьаларча США империализма агрессена дувзадаьнна американски военщино юха а ДРВ территорена бомбаш чуетта йолаяраяц Еррисоюзни Профессиональни Союзий Центральни Совето заявлени яьй аккагIча тайпара, тийшача балхагIа ьача цу акцишта эхь къайкадеш.

Советски профсоюзаша дIакхайкаду, йоах заявлене тIа, профсоюзни боламо, дерригача мехкий къахьегамхоша, дунен прогрессивни общественносто, халкъий машара гIуллакхи хьаштаьш деза долаш мел барнна Индокитайски аьгIайхен тIа США-с агресси шоръяр хоадамболаш бехке лоархIенгдолтахи дунен цу районера американски империализма зуламера плаш юкъагIьяккаве лаьяа дерг мел доаца хIача дергдолгаха ше чIоагIа дог тийша хилар.

Заявлене тIа белталдоаккх, Вьетнама Демократически Республикана чуетта бомбаши цуна дуьхьалара кхыдола агрессиаи гIуллакхаш советски къахьегамхоша США-гара хьадехаш а ДРВ къахьегамхоша, берригача наха США агрессена дуьхьала лоаттабеча турпал къовсамца шоай вежарашка солидарность йолга хьаххайкадеш а хилар.

(ТАСС).

ЦХЬАБАРТ А БОЛАШ

Селхан Шелковски района «Коммунизмата бода никъ» яхача колхозе дукха нах а гулбенна хоржамашта хьалхара собрани хилав.

Къамаьл хо пош делар колхоза производстве хьалха латтарашта. Цар коллективе цIерагI предложени елар № 675 йолча Наурски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла вахийта кандидаталла оттаве КПСС ЦК Политбюро член, РСФСР Министрий Совета Председатель Геннадий Иванович Воронов аьнна.

Г. И. Воронова кандидатуре яьл а лаьна, къамаьлаш даьоаша, мугIарерча колхозхоша, специалисташа цул тIехьагIа цу хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла яхийтара кандидаталла оттайир дикагIйола тракторист Валентина Дмитриевна Белоненко.

Собране масса а оагIопахьара йийцар цун кандидатура. Валентина Дмитриевна яьй 1946 шера. Хьинаре комсомолка я. Ший 16 шу лаьчча деиз шоай колхозе къахьеташ я. МоллагIа я бола бе гезе ца хеташ хиннай. Юкхаьниа мугIарера колхозхо яц из. тIакха сайнара хилав.

Колхоза парткома механизаторий чуреашка гIо аьнна кхайкача, цул Белоненко иггара хьалха яхар. Цо толамца накхьаьнцал тракторист кувсаш, кевза гоазал Iомайна.

Трактористка хиннача тIехьагIа, ше дика механизатор хилар хьахьекхи по. Колхозо плаьах гектара тIа 70 центнер кочеш яха мара ца йоагIача 93 центнер кочеш ялача юкъе дакъа лаьцад иов. Белоненкос а.

Валентина Дмитриевнас хьинаре дакъа лоац колхоза а района а общественни вахаре юкъе. Из колхозе правлене член, райсовета а Дубовски юрта Совета а депутат я.

№ 675 йолча Наурски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла бахийтара Геннадий Иванович Воронови Валентина Дмитриевна Белоненкои кандидаталла оттабе цхьабарт а болаш решени бир собране.

* * *

Шоай балха дь дIадоладала дукха хьалхагIа шоай хоржамашта хьалхарча собране гулбелар «Знаменский» комсий совхозе 500 совгIа бола болхлойи гIуллакхера нахи.

Председатель деш йолча партбюро секретаре заместителе Султаханов Цуьнах къамаьл де дош лу тIакъагIа йолча хомсали кхеча Медил Каплановаьна. Цу дог гIоздьиина дуин боахамо коллектив машагIа къахьегама толамаша накхьаьхаь В. И. Ленина юбилейнен ЦхьоаллагIна майнен.

— ХIаьта уж къахьегама толамаш даха йиш яьар юьта боахам хадданза дегIааьара еаца Коммунистически парте массалл а йоакко оа йиша еацаре, — аьлар М. Каплановас. — Вай гIаддаха яа пачхьалкхен Керттерча органа депутаталла вахийта вай кандидат оттаве вай йиш хиларах. Со парте йолча болхлойца я. № 671 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла вахийтара Коммунистически парте гешане вoI, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома хьалхара секретарь С. С. Апряткин кандидаталла оттаве предложени лу аз.

Нов. Каплановай предложени чIоагIа хьалаьцар «Знаменский» совхоза директора Заурбаев Доку Гапурович.

— Укх деношка хIара советски гат доккхал а деш юкахьеж СССР Лакхехьарча Совете гIехьара хоржамаш хилча деиз мехко хьабенача навкьагIа, — аьлар цо. — Вайна дикко бIаргагу мел доккхий хувцамаш хиннад вай республике, районе, совхозе. Уж толамаш доахача кIезига дакъа лаьцадац 1966 шера деиз областной партийни организацена керте латтача Семен Семенович Апряткин.

Совхоза къахьегамхоша Магомадова Белаи, Гарсиева Халишата, Умаров Мовлади, Межидова Сачас шоаш къамаьлаш деш цIатта чIоагIа хьалаьцар КПСС обкома хьалхарча секретара нов. Апряткина кандидатура. хоржамаш хулча дийнахь цуна шоай голосаш дIаила беррига харжархой тIа я хьийхар.

Собране хиннараша шоай цхьабарт а болаш тIайийнача решене тIа дIаяздир: № 617 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла вахийта кандидаталла оттаволва КПСС Нохч-ГIалгIай обкома хьалхара секретарь Семен Семенович Апряткин.

«Старогрознефть» НПУ цхьоалагIча промысла болхлой, инженерно-технически болхлой, гIуллакхерча нахкха хоржамашта хьалхара собрани дукха нах гулбенна яр.

Къамаьл де дош лу мехкадьтта доаккхача мастера Александр Кузьмич Разуменa. Промысла коллективе цIерагI № 671 йолча Старопромысловски хоржамий округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла вахийтара КПСС Нохч - ГIалгIай обкома хьалхара секретарь Семен Семенович Апряткин оттаве предложени елав цо.

Разумне предложени чIоагIа хьалаьцар мехкадьтта доаккхача операторо Иван Зосимович Решетникова, мастера Николай Васильевич Климова, дукхача кхьмар.

Нов. Апряткина дукха къахьийгад вай республика экономикен культурен лакхьяра. МугIарера инженер волаш вахара кинъ дIа а болаба, боахама а цул тIехьагIа партийне а вокхха кулгалхо хиннав Семен Семенович Апряткинах. Грозненски мехкадьтта промышленность дегIайоалаеча Даьхена хьалхашка тIеххьаьна доккхий хIамаш кхоагIдувладай нов. Апряткина Социалистически Къахьегама Турпала цIи еннай, мехкаьтта доалла йоакха моттиг гучейоаккхача хьинаре дакъа лаьаран Пачхьалкхен премие еннай.

Собране цхьа барт а болаш соцаьр № 671 йолча Старопромысловски

(Кхетадоалар 3-ча оагIо тIа).

КАЕХКА ТIОМ ХЬЕБЕРИЙ

ТIаьк аьнна болхлоех хьалхиэар селхан Грозненски химически комбината йоккха электроцех. «ДIадиха Камбоджана тIера кулгаш», «ДIаараволла американски империалисташ Вьетнамера» яха йовзош тIадолла лозунгаша хьекхайкаю гулбеначa нахьа эгIазло.

Американски агрессор Iата дукхьалара митинг хьаелл химкомбината парткома секретара А. М. Космина.

— Сийрдача, хозача бIаьсган деношка Индокитая халкъага Iаьржа бале кхоачабьаб американски империалисташа. Цхьабакъда тхо тешi, Вьетнама, Лаоса, Камбоджа бехк политика агрессорий бIехача гIуллакхал котъяртхитарах, аьлар оратора.

— Малав Индокитая мехкашта тIехаула США-на бокъо еинар? Цхьаккха а вац! Цудукъ цх сахь тахан: Сацийта тIом, Дьышка дайта шоай лаьттанна доал, — аьлар дIахо къамаьл дьъча № 16 йолча цеха смена начальника Р. К. Дадашева.

ЦIинчхара а лалувгIарий юхмараш. Цхьа дош туала па долийтаы ладувгI цар шоай коалкъосташка.

Цудукъа массава раьза а болаш тIаъ гулбенначаша комбината керттера экономиста В. М. Серебова дIайийна митинго тIайийна резолюци.

— Оаха, Грозненски химкомбината болхлоша дерригача советски халкъо а саина хьадах, йоах цу резолюцие тIа, Индокитаера бIаха тIом соцабелга. АйхагIа кхотиле машар хьайхабе бай ракха хIал.

ГРОЗНЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Селхан Нурадилов Ханпаший цIерагIча театра помещене кепайоазон радион, Дешна латтаь партийни, советски общественни организаций векалий, кепайоазон, радион, телевидени болхлой, болхлойи юртийи корреспондентий торжествени собрани хилар. Собрани дьайийллар КПСС Грозненски горкома секретарь С. О. Зоева.

ЧIоагIа деган гIовддиенна кхаъ хулаш хоржар собране доккхачоша сийлен президиуме КПСС ЦК Политбюро состав.

Доклад бир «Грозненский рабочий» газета редактора В. К. Валентинова. Цул тIехьагIа Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен илли чалхарен ансамбла концерт оттадир.

КПСС Центральни Комитете, СССР Министрий Совете, ВЦСПС-е

1970 шера 11 апреле Советски Союза Коммунистически партена лард еллари дунен тIа иттара хьалхара социалистически пачхьалкхе хьаккхеллари — В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетадь Еррисоюзни коммунистически субботник хилар.

Мехкарча беррига а хIаьа бац аьнна, болча къахьегалургалча дакъа ловцаш хиннача Еррисоюзни коммунистически субботинко цIаьхха а хьахьеккхар советски наьха кIоарга патриотически уйлаш, коммунизма лакхара идеалашта лоарзагIа бартбоацаш шоаш тешаме хилар. Дерригача советски халкъа бохьонца дола цIей а хиина дIаатар, доккхийча толамашцех производстве карагIдийшача хIамашцех белгалдаьлар субботник.

КПСС Центральни Комитето Советски правительства соцам баьб субботнике коммунистически къахьегарах хьахинна ахча укх гIуллакхашка хьожаде: халкъа просвещенена учрежденешка лорапрген, юкъоцaрен юкъарен школаш, больницаш, поликлиникаш, кхыйола медицински учрежденеш кхы тIа а хьалъярга; городе а юрта а болх беча кагирхой профессионально - технически образовани шеръярга, промышленностa дикха квалификации йола болхлой, юрта боахама трактористаш механизаторашa кийчбарга.

10 ЭЗАР СОМ КХОДАЬД

Нахьа дика доал дара искусственни сооружении хьалъяра, бахам мел оацонализатоски предложенеш юкъеххальяьхах 10 эзар сом гаатга ехча кходаьд. хIаьта 4 бетта план 25 апреле кхочашьйай машинаибагьахена. Къаьстта дика болх беш ба мастер нов. Моиаев, гIншлон цеха плотник Воронов, кхыбараш.

Р. ТУРЛУЕВ, слесарь.

КАМБОДЖЕ ЭТТАЧА ХЬАЛАЦА ДУВЗАДЕННА ЯЬ ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ

Советски кьыча мехкашкарчен журналисташте пресс-конференци хилар 4 мае американски бIу герза низеца Камбодже чубихарца дувзаденна. Пресс-конференци хьайийллар СССР кхыча мехкаштарча гIуллакхий министра А. А. Громыкое.

СССР Министрий Совета Председатела нов. А. Н. Косыгина Iайийшар Советски правительства заявлени.

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

Америка ВIашагIкхийттача Штаташа Камбоджана дуьхьала леладу агрессивни гIулакхаш бахьан долаш Къулба-Малхбоален Азеа хьал цIеккашта кхохкаделарца дувзаденна укх тайпара заявлени яьза арийоаш лархIад Советски правительства.

США президента Р. Никсона приказагIа кхоана цхьоалагIа май хе кхаш тховсара нейтральни Камбоджа территорена чудоладеннад американски герзашира низаш. Из кхаклайкадаьд США президента радио чун телевиденен гIолла ше къамаьл деш. Телеграфни агенствашa бена хоамагIа, бронетанкови низаш а авиаци а юкъе а йолаш дола американски герзашира низаш камбоджийски территорех кIоарга чудолхаш латт. Камбодже баха нах хIалак а беш. Уж агрессивни операцеш чакхьяхара американски командоване нийтта пайда эц кхулбехьенвьетнамски марионеточни режима тоьал бовкхача бIух.

ТIема керда кхувра хьаьбайллаб хIанз Къулба-Малхбоален Азе территоре тIа. Цул али Вьетнамаш Лаосаш цхьана нийтта чудьлшай Камбоджа а.

Индокитайски агIайрех тIеруа цхьакха цхьан пачхьалкхенина тIом тIа а биьа, США президента ше къамаьл деш кхерам тIатувсар, американски агрессе жерташта гIо де лагадохаргдолаш мел йолча пачхьалкхенашта. Цул совгIа, укх тIеххьарча деношка США-с кIоргъаьь бомбаш чуетт Вьетнама Демократически республика цхьайолча районашта. Из дарца цар гIожагIча тайпара толхадаьд Париже йиь оагIорахьара яьча переговорий лард а хинна дIаэттача бартагIа цар шоаш тIайийна декхар.

(Кхетадоалар 2-ча оагIо тIа)

БРАТСК. Братски ГЭС-е хIинвеяьа а 130 миллиард киловатт-сахьат электроэнерги хиннай. Из кхьолеш дIадахар шоаза километтаьтад.

СУРТА ТIА: гидростанцен машинни зал.

Э. Бразгиненко сурт. ТАСС фотохроника.

МОСКВЕ ХИННА ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Немецки халкъ фашизмах мукъадаьккха 25 шу дизара хетаьь Москверча къахьегамхой торжественни собрани хилар 8 мае Союзий ЦIен Колонни заьле. Цига дакъа лоаццаш хиннараша дIайха моаршал тахар Германе Социалистически едини парте ЦК Политбюро член Эрих Миккенбергеро керте латтача германо-советски доттагIала Общества делегацега Советски Союзерча ГДР посола Хорст Блшнерга.

Доклад бир СССР Министрий Совета Председателе заместителя Н. А. Тихонова.

Эрих Миккенбергера мосмерчашка а хIаьта царга гIолла беррига советски нахага а цIенача дег тIара моаршал а делар, лоаца а баьмхар ГДР халкъа цIерагIа.

(ТАСС).

СОВЕТСКИ ПРАВИТЕЛЬСТВА ЗАЯВЛЕНИ

(Чйестедоллар. Доладур 1-чу агІо тІе).

Гуш ма дарра, американски администрацин политика дикъе чакхбоьлла агрессивни никъ ба, цо болча державаш дуьнен халкъашта юкъара шай гІуллакхаш чакхдаха йиш яц цо цкъа а ца бохкхаш, кхача маІанагІа. Курайниза Вашингтонц хет, шоашта мегаш боаца правительстваш дІа а даха, шоай безам хиннача моттигашка шоай долл оттадера цо цкъа бахкхача кхоьчам ба Америка ВІашагІхйиттача Штаташта вайна. ДІахача хана а лелабаьча цу тайпарча цакъо империалистически арахьарча политикан хьалхагІа а дикха ца тоаниш хиннад хІанз а хул. Из дикха ховн да, хІаьта из ца хьовкхаш долча масалех цаІ — вьетнамски халкъа духьалара тІом.

Камбодже тІом болабаьраш ДРВ-ная бахача районашта шерарча масштабагІа акхагІча тайпара бомбаш юха а чуетта йолаьрей президента Никсона, из дарра аьлча, дІайоахих шийла кьалхагІа шийлачо президента Джонсона 1968 шера ноябрь бетта декх бомбаш чуетталеш ДРВ-ана низаш дуьхьалдахарца дувзадений дола кхы тайпа гІулакхоаш соппадара дьакъехьа нь решени а.

Лакхе белгалъяьча США президента заявлене тІа Камбоджана духьаланц агресси бехказа никха тІерт, хІаьта цу гІулакха хьахьалхешка чаттаду американски яр а тІехьа дунен общественни мнени туллае лавохІа дола бахьанаш.

ТІема низаш Камбодже сотІонтара хьакъехьа нь решени - Кьулбехьен Вьетнамерча американски салтий нахдо кІаллакдаккхаза яхьза арІбоацаш из ала тІеут Вашингтоне. Из кхета йоашш бахьан да. ХьалхагІа пхьан мехка территорана чу а баха, агрессово хьаинхайкаду ший салтий, вошта аьлча кхьуча мехкашкара баьхкача интервенциий вахара цхьанахьара кхоаран тІалатт ухаш, хІаьта из, агрессора летачох, кхоачам болаш бацан из, хьалхарчоа лоаллаха улдача кхы пхьалкха нхьен мехча территораш чутІонтара а. Цу тІа а, США-на хІана пхьаина а хьесапе дах паччахьаллхенний доаззонаш суверенитета, цар территориш тІакхунда йиш йоацаш хилав. Цхьабакъда, цу тайпара политика — дунен халкъашта юкъерча гІуллакхана вогІча тайпара шоай хьаштана лелакхета лавхІа езаш а хоадамболлаш бехке с шиаш а.

Массаене а шаьра хоаш да, Индокитаера США агресси шерьачыр аьнна, цар салтий хахает тІаьлатта кхеаы вІалагІа а кІелхулуш ца хилар.

Вьетнамски, лаьтташ тІерча, Лаосерча, хІаьта хІана — Камбоджерча тІема авантюраша США кІоаргаГа чу ше йолх шоай тагарча нахах дуькагІа бохрша американски дазал. Нагахь санна иттаьш бІаьшн эзарашш американцаш на бацбийташ доллара бомбаш йоаццаш США правительство хинанара из кхоачашде никъ хьалагІа а хинна. хІана а ба: американски салтий а Вьетнаме а, е Камбодже а, е Лаосе а ца а ужайташ, уж шІабеалабар.

Вашингтонашта кхы а гамагІа да, тІом Камбоджа территоре тІа баккхаро Вьетнамера тІом сихагІа йисте боаккхаргба яхаш дуьцараш. Цар яххача тайпара хилча-м, Индокитаера тІемий театр шердаро тІема масштабеш алсам ца ахарал соагІа, уж геттара дІахьаннай аьнна летача дІа ма кхоачадой.

США президента аьла заявлене тІарча хьагучох, цу заявлене маІан, Кьулба-Малхбоален Азерча США ерригача политика маІан а санна, сених латт аьлча, из латт, цу района мехкашкара прогрессивни режимаш дІаяхарах, кьахий-кортамкъалеп болам тоІабаьра, халкъий социальни прогресса воаккъарле арах а колонизаторски методий вонкъоестали Индокитайски ахгІайрен тІарча паччахьалкхений арахьарен чукъарен политика шоай тІема стратегически хьоштий мукъагІа хьайттарах а, уж шоай тІема блокашта юкъерзарах. Иштта ца цу районе США-с кертера дахье лертІараш. Дерригча халкъашта уж дика ловзаш да. Уж а империалистически, агрессивни, халкъий хьаштаццте хийра йола уйлаш. ХІаьта пуцуьхе уж юкъагІа на йиса йиш йолаш а яц.

США политика вІашагІехьйсакараштa меташ ии Камбоджа нейтралитета политика, меташ бац ухх тІакхьяча хенаца но чекхбахха машал беза никъ. Американски бІу Камбодже чутоттабенаьнул тІехьагІа кхы а дикагІа кхетабеш халар США йоагІ-йоагІача службий тайнача балла сІулакхаритен законагІа паччахьалкхоина доаз лиш хиина принц Нородом Сианук дІа а воаккхаш Пномпене [illegible] паччахьалкхен переворот юкъера бувззам. Кхмерски халкъан Вьетнама халкъан юкъе, моастагІал аелла гІеит уж службаш Камбоджера цар агентураш. Камбоджа территоре тІа бахе вьетнамий цІий моккадеш доп гІоттодаьл пар, мехкаво маьнир беха ких чу а бехкаш аккагІна тайпара болбеш йола концентрацион лагераш ахкай. Масса тайпарча методех пайда ец цар Азера халкъаш вІашкакхувккара. Вежарий бовбеш дола тІемаш тьерчаду цу районерча мехках. Из хьаьохкаш доле чоса — кІена «вьетнамизаци» шоай йола США президента доктрина. Кхеталеш да, агрессивни политика доакъалхоаша ше дІакуена США-на мукъабенна йолча маллагІча правительства ше халкъий моастагІа хилара тамагІа шийна деттхилар.

Хатта йиш йолаш да — США-на хьан бокъо енний кхыча халкъашта дакъалар фуд, ше дар фуд къастадеча суьхо хила? МаллагІча бокъонагІа тоашта дІатІаэн США-с дунен халкъашта юкъарча мелхарматера гІулакх санна мара, кхыча тайпара лаьш кІа йиш йоацаш доле гІулакх кхоачадешта? Цу тайпара бокъо цара пхьане а енне, цхьанкх тайпа бахьан хинна а дац цар, е да а дац цу гІулакха.

Американски гермашаре низаш Камбодже чухьалхаро лаьтташ тІара масара белаш мел дола мешаш шІаздишад. Индокитаера США агресси шерьаро дерригача социалистически, дерригча антиимпериалистически, машар безаш долаи низаш агрессена духьала лоаттабеча кьонсаме вІашагІтохиллен чІоагІагІа кхоталаллен кхы а чІоагІагІа даниза дергдоанш хулийт аьна хет Советски правительства. ХІанз эттача хьалашна халкъий машарен паргІатоне хьашташ деза долаш мел йола паччахьалкхенаш событей хІахорча лелама хьалхара чІоагІа бехктохкаш хеташ а агрессор юхатохара шоакъостал де кийча а хила еза.

Американски бІу Камбодже чубахаро дІахо кхы а вогІча хьалтІа оттаде тарлу дерригача дунен халкъашта юкъера гІулаккхиш а. Цунна дувзаденна хеттор отт: иштта кхетаде доттІаш ца вІаши къонсимаш лоаттадера замангара переговорий замача доалара пайдана долча сагІорохьа США президента цкъа санна дукхаза а даь къамалащ? Къовстае хи хьатІакхахьча йола дунен халкъашта юкъера проблемаш кховстаьоя бервате переговораш е США президент дага хилара хьакъехьа цІенхашта къамаьл мишта де йиш я, нагахь санна шоаш дакъа а лоацаш 1954-чен 1962-чен шерашка нь Женевски соглашенеш США-с гІожагІча тайпара телхаеш дунен халкъашта юкъерча кхеразлен лардаш бухйоадахаш йола кера-керда ахташ лелаенн хилча? США-с дакъа лоацача е дакъа лаца дага йолча дунен халкъашта юкъерча соглашеней фу мах ба, нагахь санна пар шоашта тІаийца деклараш селлара аь на хеташ телхадеш хилча?

Уйла тІа ца яхийтача йиш яц арахьарча политика дакъе президента Никсона доахь практически гІанаш а президента поста тІа дІатІаевахале хьалхагІа санна, иштта хІанз КІайча цІагІа волаш а по цкъа меттел дукххаза нь декларацешн тайнпа доша а вІаши тара цхьаккха хІама доалаш хилара. Цо американски халкъан дунен общественностай доаш декиналар Вьетнамера тІом сонабара, американски салтий цІабоалабара, цар сиэош кІалхардахара долла вІачи дергде ше аьнна. Иштта дукххаза ленна доаш, бакъдолцча хьаьохкаччех, дакъеса хабар долаш рсс, хІана аьлча гІулакхата диллача США правительства кхы тІа а кІоагІбу ший тІема агрессенна никъ.

Советски Союзо массала а сий де а даьд, хІана а цу Камбоджа нейтралитетен из ший мукъагІа хиларен, цун суверенитета а территоре вІарчаьла а, сий лу цун доаззоний. Цо белгалдоахих Камбоджера американски агресси вай хоадамболлаш бехке еш хилар. Хьалаге а лулаш шоай хьаш долча бахьанашна из кхьайла кхумеа а, шьара ховш дар цаІ за — Индокитая халкъашкара дІаккха шIа йоацш шоай, цІагІа шоаш дай хилара бокъо эзь ца хетташ торнал ца яр а тІожа американски доале дунен цу районерча американски арахьарча политика дард йолаш юс дІехо а, хІаьта из цкхйоаха средство къайлагІа тайпа балхаш вІашагІдехкар, тІема интервенциша агрессин лоале.

Шеко яц, Кьулба-Малхбоален Азера американски агресси шерьаре империалисташ летача халкъий сагІонгахьара, халкъий машаре паргІатоне хьашташ деза долаш мел баций сагІонгахьара хьа а чІоагІагІен эффективнагІан хьа а духьала хургхидарал. Вьетнамски халкъа духьала лоаттабу тІом бахьан йолаш США-на тІабежача боккхача бехктохкма ІотІакхет Камбоджа халкъа духьала аьча цар агрессена хьалхара бехктохам а. Кхетадеш да, Советски правительства Кьулба-Малхбоален Азе США-с ваддеча гІулакхий цу тайпарча наькъах ший политикана е йоаттІаш йола вылод ергхилар.

Цул тІехьагІа корреспондента ше дахча хаттарашта жоп тийлар цо. А. Н. Косыгина.

(ТАСС).

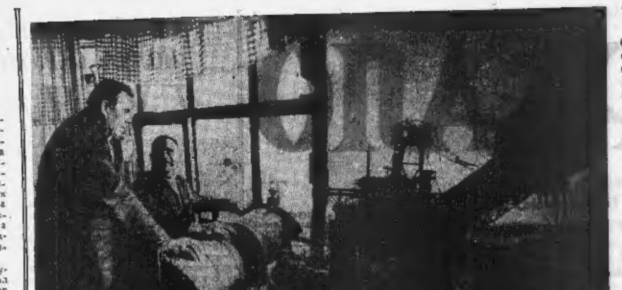

Дошо Алдана бола [illegible] «[illegible]» [illegible] ... Республике [illegible] ... 7 ноябре [illegible].

Укх шера № 41 йолча [illegible] — 1550 [illegible] ...

Сурта тІа (аьрдехьаре оттаьнна): № 41 йолча [illegible] М. М. Татаринцев, дарга Н. А. Алмигулов, Антонов — № 41 йола [illegible].

[illegible]. ТАСС фотохроника.

ПАРТИЙНИ ВАХАР

ДИКА ЧАКХЪЯЬЛАР ТІЕХХЬАРА ЗАНЯТИ

Чакхдолача дІакхаьчад партийни образовани системера вешахара шу. Республика районашкарча ерригача политшколашкей семинарски группашкей итогови занятеш ец я хІанз. Партийни организацеша, пропагандисташа шера итогаш а еш, анализ ю коммунистийн парте бозцарийн идейно теоретически боараш лакхбаха беш бола болх мел дика баьб хьожаш.

Республика партийни организацеша пайда эц итогови занятеш яра тайп-тайпарча формах: Іомаеш йолча материала карттерча проблемаех лаьца дукхха пхьанен къаьст-къаьстан собеседованеш яр, зачеташ экзаменаш дІаяхар рефераташ кийчъярш юнцари, теоретически конференцеш.

Сунженски района № 1 йолча школа-интерната партийни организане вІашагІъеллача марксизма-ленинизма лардий кхоллагІча шера школе масаеш экзаменчий хьесапе яьй итогови занятеш. Цу школе деша багІараша керттерча дакъе хьехархоше. ВІарчача шера Іомаьай капитализма политически экономи, коммунистически болхлойн партей дуьнен халкъашта юкъерча Советсане материалаш, «Россерча болхлой вашпеш капиталистически пайдена», «Кризиса урокаш», «Империализм, капитализма лакхерча стади хилара тарра» яха В. И. Ленина произведенеш, кхыяраш.

Итогови занятеш яра дика кийчъенна школа пропагандист Павел Михайлович Дородновий лаьувагІархойн. Дешара план йиза чакхъяьккхай. ЧоалханегІа йолча темаех лаьца дукха цхьаьнен къаьст-къаьста болхаш консультацеш яьй. Революционни, болама теорен практикан, капиталистически мехкий кьахьегамхоша монополей Іазапа духьала лоаттабеча къовсама, хІаьларча проблемашна, В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хатаьнча КПСС ЦК Тезисашна абхха юкъаш Іомаьй политически экономи, коммунистически болхлойн партей дуьнен халкъашта юкъерча Советсане материалаш, В. И. Ленина произведенеш.

Школерча эгтара дикагІа йолча классе хилар итогови занятеш. Цига паргІатен цІей деадеш санна козьльн кийчйир из деша багІараша: дешіц деша. В. И. Ленина вахарах гІулакхех лаьца стендаш плакаташ кийчдаьд. Итогови занятеш яра гІулакх пІенхашта лелалье ший вахарах тькъ итт шу цу хилача, цхьабакъда дукха безача балха дІадеина йолча пропагандиста П. М. Дороднова. Ер кхоалагІа шу да из пропагандистски болх бу, парте обкома политически дешара цІагІа вІашагІъелла пропагандистий резерва заочни школе йистеяьккхай.

Цхьанийча тІехьа шоллагІвар волаш П. М. Дороднови парте Сунженски райкома инструктор повкъост Алушева хьалхашка экзаменационни истола гІача экзаменационни истола дІатІоухар деша багІараш. ХІаране тІа шишша хаттар долаш билеташ ца истола тІа. Эгтара хьалха билеташ хьаш деша багІача В. В. Панфиловас, К. Г. Шумковас, Л. Т. Семилеткинас, М. И. Дзейтовас.

Жоп кийчвала 15 минут лу. Цхьабакъда, кхоачаш пха минут а ялалехьа билеташ тІа оттадьча хаттарашта жоп дала ловраш дукха хилар. Эгтара хьалха жоп делар Валентина Владимировна Панфиловас. Хаттараш Іоццо: «Фуд капитал яхар?» В. И. Ленин ваь 100 шу дизара хетаяь КПСС ЦК Тезисаш, коммунистически болхлойн партей Советсане, коммунистически болхлойн болама дунен халкъашта юкъерча солидарность доархІама хьакъехьа».

Къоастам боллаш, паргІата, шийн дешапиа жоп телар Валентина Владимировнас.

Хаттарашта пийса жоп тийлар школе деша багІача дукхахчарча кхьычар а. «Фий пайда яхар, аьттабаьча болхлошта еш йола эксплуатаци къайла хІана кхуь ноь» «Къаьст-къаьста капиталистически мехкаш дагІахарча юкъера хиь тІа-тІа йоккхагІа хилар» яха дешаш ма дарра дийцар К. Г. Шумковас. Къоастам боллаш леррагІен жоп дар товарен цун свойствайн хьакъехьа, коммунистически буржуазини идеологешта юкъе машар хург ца хилара хьакъехьа дийцача М. И. Дзейтовас деннар. «Империализм, капитализма лакхехьара стади из хиларах тарра» яха В. И. Ленина болх ма барра хьабовийтар З. Н. Соболевас. ВІарча дешара шера шоаш уттаь литература конспекташ яр деша багІарашка. Цхьабакъда, царех пайда эцаш цхьаккха а вацар хІама аьлча материал чІоагІа кІоаргаш Іомадь яр.

Кхетамца, [redacted] шийн чакхъяьккхар итогови занятеш пропагандиста П. М. Дороднова. ЧІоагІа уйла тІакхийта лаккгІар цо деша багІараша телата жоппашка, царна анализ йора, нагахь санна лазза ца даьлча дІакхоачашдера, кийсдора уж, дала аттагІа хилийтара доагІ-доагІа дешаш юкъетувсар, кІара дешал лаьцца выводаш йора. Школе дешаш мел багІараша дика дІаделар экзаменаш.

ТІеххьара а, Павел Михайловича белгалдаьккхар: политически экономи Іомаеча хана из дагІот нердан чоалханен хиларна дувзадениа, чІоагІа, тІамийрза къехьега лезаш хилара деша багІараша белгалара халонаш хьалхашка ийтта хилар. Цхьабакъда, уж халонаш, аьлар цо, толлина эшаьй. Пропагандиста кІорша йьхар школе деша багІача дика тІбарий, дешара шера кІеанкорта Іомаденнарийн, шоай кІоарга знанеш хилар экзаменашка хьахокхарийн. Уж ба: К. Т. Шумкова, И. В. Манукьяи, А. И. Даьмьянова, кхыбараш. И. М. Дороднова лаьуыгІархой доакъала бийкар партийни образовани системера дешара шу толаме чакхдаларца хьакхайккхар, хьетІадеагІача шера цар социализма политически экономи Іомаргхилар.

В. АХМАТУКАЕВ,
КПСС обкома политически дешара цІен консультант.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ

Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиум шийн аргІанарча заседане хьежар Ачхой - Мартана районе СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дера кийчо мишта ю. Цо белгалдаьккхар СССР Конституцеген СССР Лакхехьарча Совета хоржамаш дарах йолча Положенеген хьежжа районе 22 хоржамий участок хьаьль хилари участкий хоржамий комиссеш яххь хилари. Цу комиссешка хоржаа кхьхьегамхой общественни организацей общестзайн, хІаьта иштта болхлой, тІу лаккарча цхьа, колхозхой собранен 164 вакил, царех 50 кхалсаг, 57 КПСС член, 22 ВЛКСМ член ва.

Хоржамий участкашка вІашагІа а теха, болх беш я 420 пропагандист дола агитпункташ.

ДуккагІа йола агитпункташ маьйоатІара кийчьяь я. Агитпункташка я дукккхача наха юкъе еча мероприятий планаш, хилаиза дергдоаца литература, агитаторий дежурствай график оттаяй.

Общественни зданешка, агитпунткашка, хоржамий участкашка хьалтеха доахк доагІаш дола лозунгаш плакаташ, хоржамий кампанех йола материалаш арайоаз кепайоаза тІа.

Райсовета исполкомо цхьо инструктивни совещани яьй юрта Советий исполкомий председателашна, председателий заместителашна, секретарашна. Ерригача юрта Советашка хоржамхой списокаш уттаю, хоржамашта юкъе массане а дакъа лоацаргдолаш цамогаш йола а къабенна а нах малашо хьож. Дукххача хоржамий участкашка телефонаш я.

Лакхехьарча Совета Президиумо цунца цхьана белгалдаьккхар Вуматарча, Валарга тІерча, Костар-Юртарча хоржамий участкашка телефонаш, вмиескаш ца хилар, гойтара агитаци хоржамех дола литературен кІезига хилар. Цхьайола агитпункташ геттача помещенешка я.

Вахча сощамаш Президиумо райсовета исполком декхарийла йир белгалдаьккха кхоачамбоацараш дІадаха, боккъонна хоржамий-заподаьга хьежжа а хоржархошен общественностан хьинаре дакъа лацаш а боагІача политически организационни боараш хоржамий кампаии елга Іалашде.

Исполкомага дІаьхнад хьала дІаяхача хоржамий кампанешка хиина кхоачамбоацарашн гІелетавий кургдоацаш шоаш тІалатта деккараш кхоачаштергдолаш хоржамий комиссешта дуккагІа практически возьмостаь де дезаш хилар. Наха дуккагІа дІадоавийта деза СССР Конституци, СССР Лакхехьарча Совете хоржамаш дарах йола Положени. Боахом буллачен культура дакхьеча карагІдаькнараш, цу гІулакха кепайоазонах, радиох, гойтара агитаци средствах, клубех, культура цІенах, библиотекех, кхыча культурно-просветительни учреждениех пайда а эцаш.

Райсовета исполкома тІалалад ерригга хоржамий участкий йиста-стейбоаниагІа, хоржархой списокаш шоай хинначьа оттаелла я уж наьса йий хьожилга. СССР Лакхехьарча Совета депутаташ бакийта хоржача кандидатий къамьега а общественни а йола хоржархошка шера дІабовхийтилга, боррагачо хоржархошна голосовани еча юкъе хьинаре дакъа лоацийтилга, хоржархой боагІачи бовранне вІашагІкхетар вІаштІехьдоаккилга, хоржархой кхьылешн лархІе а хьодхІе, вІашагІтакилга, хоржамий кампани йолча хана аьча критически замечанешта предложенешта доагІа доле гІуллакхаш делга.

Советий исполкомашта тІаьшалад участкови хоржамий комиссей активни членашна хоржамий участкаш чуйолча помещенешка дейхаль а бус а ха долга. Советий исполкомашца хадаенза бузам лоттабелга, общественни порядок лоаттаелга.

Министерстваша, ведомствашта, распотребсоюза тІаьшалад къахьегамхошта гІулакх дела ар-лаш доле кхоачамбоацараш дІадахарах шоашта парейола учрежденешта, организацешта цар болх тоабергбелаш наньестал дараш доле гІулакхаш дар.

Цу заседане хьежар СССР Лакхехьарча Совете дергдоле хоржамашна дувзаденне долча кхыча дешашна а.

ФАШИСТСКИ ГЕРМАНИ ЭШАЯЬ 25 ШУ ДИЗАРГА

«ИЛЛИ А СТИХ А»

ТІема хьалхара денош. Хьалхара халахетараш. Вахен валеи моттиг кораигІац сона. Са кхса йоаллтеатро вика броях. ДІайолалу хьалхара гастролеш. Репетицеш чакхъяьккхачул тІехьагІа доарахой палаташка ухар со. Горьке «Буревестник», «Италех дола фьайгаш», Чехова дуццараш, Пушкина «Дубровский», «Полтава», кхыча дараш дешар из царна. Тарлучохи дукхучохи эттара хьалхара моастагІено дуьхьал эттача бІухой са паргІата даккха гІертар со. Из дерригa дьь оаьнкачул тІехьагІа, сай броль дІа а лий, сай лоІаме фронте йода со. НКВД эскара декъахе со дІаяш. Са нийсвеннача декъе со эскара театр вІашагІдоллa воллу. Цу театра шера баьхкар М. Ю. Лермонтова цІерагІча театра артисташ. Н. А. Красовский, Рабсман, Ю. Мартынов, К. Водоряжинин, иллакхаш В. Трукова, К. Мянаева, боаххстий трио Н. Т. Черников, Кус, Журавлев, Махачкалера пхи артист. Укхаза эггара хьалха артистически болх дІаболабир гІоргвелача СССР халкъа артиста С. Ф. Бондарчукс, кунах тІехьатІа аргха ваь).

Укхаза кхьайр оаха тхоай артистски шоа а. «Грозненский рабочий» яхача газета литсотрудник М. Грин корте а латташ. ХІанз из гІоргвелча вола эстрадин жанре автор за жукха эггара боккхагІ болча эстрадин артистанта А. Райкина, М. Миронсвайн, кьехьетта В. Вагнеровна йола произведенеш я.

М. Грина язъяь «Шин кюшта тІаузаш» яха драматически сценка оаха оттайнча, бІухоша из цу сахьате юхи ловзае яхаш дехар деш моттигаш нийслора. Цу произведене тІа вуьц фашистий эскаро гобаь хІалаиса кхо советски тІенахо. Цар вай барашка йоккхий топаш еттйит шоашта а шоашта гобаьча фашисташта а. Из тІом барах вай эскара кайоал моастагІчун йоккха отряд хІалакье.

Касталашка наха дІайоаз тха театр, чІоагІа доархІ. Эскара ансамблашна хьожача хьалхара шер тиг лоац цо. Тбилисе, Вашу советско - турецки дерригача фордарча доазон йиста гІолла выступленеш ю. ЧІоагІа бырса Іа дар 1941—1942 шерашка хинвар. Ловца катараши валенкаши а юкъаш, баькьда йоагІаш йоа театрални костюмаш а юкхаш оалд выступленеш йора землянкашка, застанашка, грузовикаш тІа. Седла шийла йоллашахъ, тхоаь тІера Іи гІеттар, хьонар дувлар.

1942 шера аьхки фашистанта кара ца бисa гІерташ Ростовера байдда итташ эзараш бола советски нах Грознегахьа хьалкхуьар. Цхьан бус ДКО (хІанз дeла Х. Нурадилова цІерагІара театр) сеина зайра Іаьржа корта а хьатара бос а бела, ымганашта тара нола. 21—23 шу хургдола дІаммига кегХьамаьл тоссхадалар. Сергей Бондарчук на ше хьалар цо. Ростовски театральни училище йистеяьккхай аз, хІанз се мича гІоргва, хьанах дІакхетаргва хац сона, йоахар цо. Аз цу сахьате аьлар цуьга вешоматага гІолла мобилизадех тха театре вола.

Иштта вІедолладеар тхо иххане болх бе. Режиссерагара, шертмерашкара дукха хьадехар цо, къахьегара тІера а чІоагІа кьахьегаш а вар из, хІаьта талакт йолаш а вар. Цунна доезуь оттадеш яцар пхьакка а жанр. Цо дань «ХІалак хулача кхаьчена фрица халкар» цІанкха а дмилургдиц. Деха ефрейторе барзкаш а лувхаш, пилоткана тІагІолла хьоарчабаь хьалнхьо цкерал а болаш чкх вь хуланш в юххаш (блицкриг ска Гитлер цу тайпарча эрзацхуланшна бІоаххбе гІертар шийн фрицаш) йола дахача дег тІа вза фриц ца цо хьяхоккхар.

Сергей Федоровичa эстрадера бІухошта ешар моастагІчунцарча эгІазлонех йиза И. Эренбурга фельетонаш, К. Симонова стихаш, дукха еза йоІ бахьан сагатдеча зІамигача сага «Вася - Василек» яха иллй дешккхар. Дукха кьахьегар Бондарчуй тІемхой дог гІоздаккхара, дог урдоттадара.

1942 шера аьхки фашистий Грознена юхе гІертачи хана, Лермонтова цІерагІ йола театр дІадахдар. Тха эстрадин театр мара хІама дисадацар эрзацини учрежденех. Города оборона комитето декхарах тха командоване муьхьабелар тхона города кьахьегамхошта выступленеш е. Дийкаль а бус а дехашка тІахьегаш, оборонительни сооружени еш баьккхеча города кьахьегамхошта боккха салоІам хулар царех. Тха выступленешка хьожаш хилар эскара къилбаседа группа командующи вола инарал П. М. Масленников, боааш бола писателаш, комбриг В. Ставский, П. Павленко.

1943 шу долалуш вай сай дола Ше эскар немецко-фашистски оалнигаш лелхе доладелча, эскара кьилбаседа группа фашистски эскара тІом беш тІехьантьа, тха НКВД ансамбль тІем тІа хьалха латтача эскара доакъошта тІехьа лелар, моастагІчох мукъаьнхача городашкарча наха хьалхашна выступленеш а еш. Иштта тха ансамбль хилар Пятигорске, Невинномысске, Армавире, Краснодаре, Туапсе, Ростове, Котельникове.

Командоване указанех тха ансамбле выступленеш йора фашистех мукъаьнхача городашка бахача наха госпиталашка ухкача тІемахошта.

Дукхача хана деза радиох эрсий халкъа иллеш ца хиза наха, оаха «Іадикa хийла, дукхеза город», «Сийна йовлакх», «Сел гІейгІа ца Іа, ковлъост моряк» яха а кхыдола а иллеш даьхача, мичьара баьлий белкар. Геттара чІоагІа дукхезар наха С. Бондарчука выступленеш. Цул тІехьагІа нестлашка на Ростове дІашагар.

ТІом дІатІехьашка а боана, Грозненна гена баьлар. ХІаьта тхо, военни корреспонденташи военни операторашe тхоашца а болаш, советски бІухой дог уваоттадеш, вай кийсхох гІулакх хатдарехилярах, моха дІалаца тІаьвна бІеха моастагІа эшаргхилярах уж тешабеш, советски Даьхе лараш латтарий дехаш художественни деша алаша логадеш дар.

Вл. ВАЙНШТЕЙН,
Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни артист, отставке вола лейтенант, НКВД ансамбла хьалха хиина начальники художественни кулгалхо.

КАЗАХСТАНЕРА МИЛЛИОН ТЕЛЕВИЗОР

Алтайски лоамашка кингчай Европакай Азияк юкъе гІоаля доле географически доазув тІехдоалача Приуралье арналашере хьайолавша радиорелейни магистраль. Цо Іалашдьа Центральни Казахски телевидене программаш республика ийс областерча городашка, юрташка тІемане хьалувахига. Москерча телепередачашка хьожа торо я Казахстана малхбоалахьарча дакъа тІарча городашкен юрташкен бахарий хинна ца Іеш, иштта хьу хьокхаш, цакхарий лушаш, алтайски лоамий тайгера лаьттан искаш тоажаш бария а.

Цхьакха радиорелейни линеш чакхъяьнная Казахстана хьаилбаседехьа аьха ядача байна арамашка гІолла. Цига а иштта пиалдаш хьалува еЦентральни телевидене программаш.

Цу долача хІамаша ноцъестал даьд Казахстанера телезрителаш бебара: городашкен юртешкен бахача пиьхха квартирашкара «сийна экранаш» миллиона тІехьаннай укхаза. Республика территоре тІа бахача цхьа миллиона хІаххачан хила терачуa де зьллий я уж.

Владимир ГАНЖА.
(АПН).

Саратовски область. Балаковски химически комбината комсомольски [illegible] ... [illegible] ... Из, комсомольско-[illegible] ...

СУРТА ТІА: [illegible] ... Валентина [illegible] ... 4 [illegible] тІа [illegible].
Ю. Набатова сурт.
ТАСС фотохроника.

ЦХЬАБАРТ А БОЛАШ

(Чистеддолар. Доладур 1-чу агIо тIе).

хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Советан депутаталла вахийтара кандидаталле оттаве КПСС Нохч-ГIалгIайн обкоман хьалхара секретарь Семен Семенович Апряткин аьлла.

* * *

Дукха нах гулбеннибар салхан Шелан районан культура цIаргIа хийнача хоржамашта хьалхарча собранне.

Собрани хьайиллар райбольница партийни организаце секретара нох. Чапанова. Цо дош лу керттерча лора С. Х. Казалиевна.

— Больница коллективна цIердаргIа аз предложени лу № 678 йолча Шелковски хоржамийн округе гIолла райбольница лор Касиев Зайнап Закаровна СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла хаьржа кандидаталла оттае.

Цул тIехьаргIа ухказа къамельаш даьхе больница санитарка К. Баталова, йоккхарiа йолча сестрас Н. И. Полехинас, медсестрас Л. Пожаровас, лоро И. Абдулаева чIоагIа рааза болаш хьалхаьцар нох. Казалиевна хьехар. Цуьна цхьана цар белгалдир иза. Касиевас хьалха тешам бокеобоцангга, иза шой балхах дика кхеташ йола специалист хилар, обьектевни вахаре шера дакъа лоцуш наьска гIулакха чIоагIа оарнагIа йолуш йолга.

Массава рааза а волаш собрание соцым бир Касиева Зайнап Закаровна СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла кхержа кандидаталла оттае.

* * *

ТIаих аьлла хьайийлляр селхан Наьсарерча «Электроинструмент» яхача завода актови зал. № 674 йолча Назрановский хоржамийн округа юкъе боагIача Наьсарени МалгIабикен районий предприятей, колхозий, совхозий вихалеш бир ухказ гулбеннаш.

Совещани хьайиллар г. Назрана горсовета председатела Бузуртанов Хьасана. Цо дош лу «Малгобекнефть» НПУ кIоарга бурув деттача контора вышко-монтажни пеха инженера С. Хамхоевна:

— МалгIабика мехкдаьттахоша, масвва раьза а волаш СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла хаьржа кандидат веза тха конторе болх беш волча бурудеттар Чилиев Хусена Iалиханах, — йоах цо. — Дог тийша да тхо укхаза вIашагIкхийттача вовзастоша тха кандидатура хьалхоргахиларах.

Нох. Хихоара аьнар хьаз а лоцаш къамельаш дар ухказа «Малгобекнефть» НПУ кIоарга бурув деттача контора мастера А. И. Атряшкова, Наьсарерча самоиндестание керттерча лоро М. Котиева, «Электроинструмент» завода планово-экономически отдела начальника Б. Х. Гагиева, Наьсарерча трикотажни фабрика токара М. М. Темирхангаа.

Собрание гулбеннараша дог рааза а долаш соцам тIаийцар № 674 йолча Назрановски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла хаьржа Чилиев Хусена Iалиханах кандидат ве а на цу округах баллотироваться делга цунгара деха а.

* * *

Селхан РСФСР-гара СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совете хоржамаш дара № 7 йола Грозненски окружной комиссе заседани хилар.

Заседани хьайиллача цу комиссе председатела Н. И. Бедерникова хоам бир хоржамийн участкашка хоржамаш дара еча кийчонах лаьца.

Цул тIехьаргIа Дагестански АССР-е хоржамаш дара еча кийчонах дола дош дийцар. Цох лаьца дийцар комиссе членашта Дагестански АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретара А. М. Магомедова.

Вай республика бувзама управление начальника Н. М. Мельниченкос хоам бир укхаза хоржамаш деча дийнахь ерригача хоржамийн участкашка телефонаш хергхиларах, радеца бувзам лоаттабелга вIаштIехь доаккхаш долга.

Цахадлаш бувзам лоаттабергба Грозненски окружной хоржамийн комиссе Астраханиски облстерчен Дагестански АССР-чен комиссешта.

Заседание къамаьл дир СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совете хоржамаш дара йолча РСФСР Централни хоржамийн комиссе викало В. Н. Рясина.

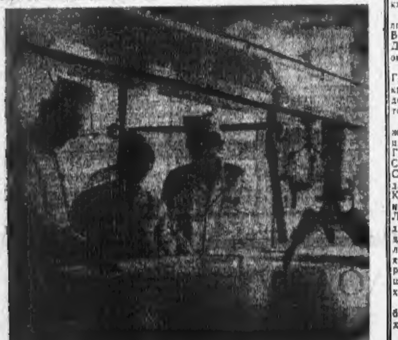

СТАВРОПОЛЬСКИ КРАЙ. Къаргайн-Черноев промышленносте ышькалха предприяти тIоцийтай, Кардоникски станица вьайлавай даьттан махчаи йоакхе заводгиланоаский» ала неагам нагзом боагарвоглаш е. Дийнахь буси 60 тонн мури чарайоагхаргьа цо.

СУРТА ТIА: (аьрдакьара аттотыхь) завода керттера технолог Идрис Кочерукоо, лаборатори заведующи Екатерина Храмова, мастер - наставер Юсуф Батчаев, нагча йоакхарча цана цхьаи участко.

К. Тарушев сурт.

ТАСС фотохроника.

ХЬАЙБАШ ЛОАМ ДИГА КИЙЧЛЕ

Итт шу совгIа ха е республика боахамаша шоай хьайбаш лоаман даьгIенашка доажаду.

Дувцалга йоалаш бркхла пайда боал нох. Из гIулакх дика кхеттавьд дукхача боахамашка. Кхоачаш ба лоаман даьгIенашка кхоабача кагийча хьайбашта тIакхета дулх бIарчча шера боахаме кхоабача кагийча хьайбашта гIакхетачох 40 процент да аьлча.

ДIадахача шера вай республика боахамаша хьалха дIахиачча шерашкарчул кIезигагIа даькхар дулх лоаман даьгIенашкара. Йоачаш кIезига хилар бахьан долаш кIезига дар доакъар, хIаьта лоаман даьгIенашкара дукхагIа йола хий доле моттигаш а йокъенкаар. Цудухьа дама дига хьайбашта хадданза хий доттаде а торо хилапар.

Дале а дикка дарегIа дар лоам дахийтачар хьайбашта тIакхийтта дулх. ХIара центнера мая республике юкъера лаьрхIача 21 сомм 22 кепиги дилар. Кхы а кIезигагIа бар дулхега дIабахе мах Урус-Мартана района боахамаша — 9 сомм 60 кепиги.

ХIара шера товлуш довгIа республика колхозашкен совхозашкен лоаман даьгIенашка хьайбаш леладара гIулакх. Из бахьан долаш хIара боахама торо хул цига кхоабача хьайбашта тIакхета дулх цхьатарра дукха хилийта. Лоаман даьгIенашка хьайбаш кхабара опыт кIезига йолча хана цхьацца йолча бригадий мара хилацар цу тайпара дика хьокхамаш. Из бахьхилар къаьга хьахьокх Урус-Мартана района «Гехинский» совхоза хьайбаш леладераша дIадахача шера даьхача толамаша. Лоаман даьгIенашка доажадаьча 787 кагийга бежана лоам ьыккхача юкъа тIакхийтта дулх 764 центнер хилар. Вешта аьлча хIара бежана дийнахьа буси 720 грамм дулх тIакхийтад юкъера лаьрхIача. ХIаьта дикагIа йолча бригада толамаш кхы а тIех дар. Цу бригадерча цхьан бежана дийнахьа буси тIакхеташ хиниа дулх 784 грамм дилар. Района боахамашта юкъе а дика толамаш даьхар совхоза хьайбаш леладераша хьайбашта тIакхетача дулх центнерага дIабода мах лоха хиларга диллача — центнерага дIадахар 8 сомм 76 кепиги. Иштта дика толамаш даьхар дIадахача шера лоам дажа дахийтачар хIара бежана дийнахьа буси 694 грамм дулх тIакхетийтача Ножай-Юрта района «Заветы Ильича» колхоза, 680 грамм дулх тIакхетийтача Наьсарен района «Экажевский» совхоза, 761 грамм дулх тIакхетийтача Шелан района «Автуринский» совхоза хьайбаш делалераша. Цу тайпара дика толамаш доахача боахамий шоараш дIако а яха йиш я.

ХIанз доккхий декхараш летт республика совхозаштен колхозаштен хьалхашка лоаман даьгIенех укх шера бизза пайда эцарга диллача а. Дукха я цу хьахьекхье е еза кийчонаш. Уж балхаш махулла сихдар дIадех укх шера бIаьсти хьалха яро а. Боахама специалисташ, хьайбаш леладераш декхарийла ба лоам дахийта Iулаш хIинза а вIашагIтоха. Iулаш вIашагIдоахача белгалданза дергдоахаш гIулахх да хIара бежана дозалга хьежжа Iулашца уж къаьстадар. бежана номераш уттаяь да-дац хьажар, Iулай ведомосташ уттадар. вIашагIдехка Iулаш бригадашта юкъе леладе дIа юха декъар. Иштта, хIанзе а йоахо е еза бежа Iушта эшаш йола инвентарь, спецбаръхьаш, царна дала хIама кийчдара эша продукташ Iалашьяра, хIаьта вIашагIдехка хьайбай Iулаш лоам доахкаргдола маршруташ белгальяра. Цу тIехьарчох тийша дукха да. Бух кIезига йола маршруташ керпхача лоаман даьгIенашка кха ялехьа гIеллу хьайбаш. Из бахьан долаш, даьгIенашка дIакхаьччачул тIехьаргIа дуккха да эш новкъа эшаяь дулх тIакхетийтара. Из гIулакх найсдалийта йиш йоаиилга хьахьекхад дукхача боахамий опыто.

Къаьстта боккхача лоархIаме да лоам дахийталехьа хьайбашта ветеринарно - санитарни обработка яр лурчаде деза, тайп-тайпарча эпидемешта духьала привикаш е еза. Цхьаккха дича а найсдалийта йиш йолаш гIулакх дац цамогаш дола, хIаьта чIоагIа гIелдена кIаллиса хьайбаш, царна фу хинал а хьежа уж тоаденначул тIехьаргIа мара лоам дажа дахийтар. ХIанд аьлла бIаьха, хала вихь ла а ца ловш кхы метта ца доагIаш дица тарлу уж. Нагахьа вихь лоарба аьлча дете а лоам дахачул тIехьагIа цхьа царна хьокха доакъар. минеральни подкормка шортта хила деза.

Хоаш ма хиллара, моллагIча толамийн дарде улар сага къаьгегай ба. Долче хIара боахама кулгалхой, специалистий керттера декхар да лоам дажа дахийтача хьайбашта гIулакх деш болча кахьегамхошта мел эшаш доле гIулакх хадданза лоаттадар. ХIара бригада Iалашъе еза палаткашца поаргалца, хIаьта говрашца к. кх. дI. Дукха моттигаш найсъенний вай боахамашка (практика хьахьекхад из иштта хилар) бежа Iушта шой хаиначьа дах хIама кийчле продукташ лоатта ца еш. Цхьабакъда лоам бехкерий йоакхо еш хилча цу тайпара гIулакх ца найсдалийта йиш йоацаш боахамий кулгалхой бисл ца хилар бакъ да. Кхоачашданза дергдоашаш дола декхараш цхьашадолча боахамашка иштта ледара дитарах лаьхулар ха хала дац. Наьна къахьегамхара безам бов. из бахча толамаш хила йиш ц. Бежа Iушта, цхьан дешапа аьлча, хан-хаммахьа лоаттаде деза продукташ, хилалза царгдоапа товараш, керда газеташ, журналаш, радиоприемникаш. Хоалуш хила йиш яц жа Iушта цоаш нах бахачада гаьне лоам хилар.

ХIана дукха ха йисанц хьайбаш лоаман даьгIенашка дажа дахийта. Цудухьа Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета постановлени тIа белгалдаьд Гудермеса, Шелан, Сунженски, МалгIабика, Ачхой-Мартана районий колхозашкарей совхозашкарей хьайбаш лоам дахийта деза наькъаш. Кхыча районий боахамаша автотранспорта новкъосталла дугарга хьайбаш лоам. ХIара боахама специалисташа, кулгалхоша кхетаде деза укх шера лоаман даьгIенашка дажа дахийта дерхIа хьайбаш шой хиниахьа дIадахийтаро вечтахьалкхента дулх доаккара вIашагIкхета социалистически декхараш кхоачаьде торо хулийтаргйолга, хIаьта мой бетта хьокхача оаькашкара йол дукхагIа эргйолга.

Юххера а цхьа-ши цифра йоалае безам ба са. ДIадахача шера лоам дахийтача 48 эзар бежана деррига тIакхийтта дулх 30536 центнер мара дилар, цул хьалха дIадахача шере толамаш дикка лакхагIа дар — 31835 центнер. Юххьанца белгалдаьча тайпара, из гIулакх ледар далара бахьан хилар чаотгаме хьалаш хала вилар. Бакъда из доацаш а дукха дар гIалкгашн кхоачамбоацавашн. Цудухьа дIадахача шера кхоачам ца деш дисар меттаоттадергдолаш из бехктоккхаме гIулакх вIаштIехьдаккхар республика боахамий специалистий, кулгалхой сийлен декхар да.

А. РЫЖКО,
зоотехник.

ХОРЖАМАШТА ХЬАЛХАРЧА ОКРУЖНОЙ СОВЕЩАНЕШКАРА

Селхан вай республике йолаелар заводий, промыслий, колхозий совхозий, учреждений коллективий викалий хоржамашта хьалхара окружной совещанеш. Уж хул боарам бовццаш советски нах коммунизма идеалашта тешаме болаш, дохаргдоапача доттагIени парте XXIII-ча съезда белгалбаьккхача новкъа вай халкъ дугача Коммунистически партена а цун Центральни Комитета а гонахьа гоболийн юртийн къахьегамхой айхха кхотабалареи хьале.

Грозна йин района 1000 совгIа болла викалаш гулбеннабар селхан В. И. Ленина цIергIача культура Дворецo хоржамашта хьалхарча окружной совещане.

Председателал деш волча парте Грозненски горкома хьалхарча секретара С. В. Синельникова къамаьл де дош лу «Красный молот» завода токара Г. Ф. Девяткинайна.

— 28 апреле тха коллективо хоржамашта хьалхарча шой собрание цхьа барт а болаш № 415 йолча Грозненски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла вахийтара кандидаталла оттаено КПСС Центральни Комитета Генеральни Секретарь Леонид Ильич Брежнев, — йоах цо. Леонид Ильича шой деррига вахар дIадениад советски халкъа гIулакх дара. Вайна из вола тешаме ленинец, лаьтта машари ирази хилийтара тIехьа къовсам лоаттабер хиларах тара. Красномолотовский цIергIа совещанена юкъе дакъа лоацараш аз тIахьех тха кандидатура хьаллацара.

Уж дешаш тIаийцар совещане гулбеннараша чIоагIа тIоараш а тохаш.

Трибуна тIа ва заводa воккхагIа вола мастер П. А. Зевилов. Цо хоам бир цу хоржамашта хьалхарча собране красномолотовцаша № 415 йолча Грозненски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла вахийтара котельщикий дукхагIа вола бригадир Николай Георгиевич Рыжкенко кандидаталла оттаваь хиларах.

ВоккхагIа волча мастера дийцар нов, Рыжкенкова биография. Николай Георгиевича завода болх бу 17 шу да. Хадданза ше шийна кхы а хьехаш цо ше майрра Iомачый шой специальность. Из «Знак Почета» яха орден енна ва.

Совещане къамаьлаш дир А. Шерипова цIергIача Грозненски нефтемаслозавода отдела начальника заместитела И. А. Лашева, «Старогрознефть» НПУ бурув деттача контора слесара А. Д. Тазаблева, ВЛКСМ Грозненски ГК секретара М. О. Бузуртанова, ГрозНИИ керттерча инженера А. Д. Иванько, Грозненски локомотивни депо машиниста - инструктора Л. И. Парунова, эскаре гIулаккерча сано В. И. Шашкова.

Совещане юкъе дакъа лоацаш хиннараш тIахьийхар цар Леонид Ильич Брежневен Николай Георгиевич Рыжкенковен кандидатураш хьаллацара.

Хоржамашта хьалхарча окружной совещане соцам бир № 415 йолча Грозненски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла вахийтаре Л. И. Брежнева Н. Г. Рыжкенкова кандидаталла оттабеш «Красный молот» завода хь решоан хьаллоацаш.

Совещанено юкъе дакъа лоацаш хиннараше Леонид Ильич Брежневгарен, Николай Георгиевич Рыжкенковгарен дийхар цу хоржамийн округе гIолла шоаш харжийтар.

Урус - Мартана района культура ЦIаргIа хоржамашта хьалха кхиначa окружной совещане № 677 йолча Урус - Мартана хоржамийн совещанена юкъейолхача керттерча районашкара баьххабар бIаьш боле харжархой.

Трибуна тIа ва хьаьна хоржархо пенсионер Индербиев Темирби. Цо дувц социалистически демократе сийлахь боккхача цхьах. наргIатта паччахьалкхен Iаьдала органаш харжа советски наькъ йолча йохаргIоацача бокъонах.

— Цу бокъонах пайда а эцаш, — йоах оратора, — «Гойтинский» совхоза къахьегамхоша цхьа барт а болаш СССР Лакхехьарча Совета депутаталла вахийтара кандидаталла оттаваь КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиуме Председатель Николай Викторович Подгорныйн презилентаца цхьайта мугIарера, лоаман кхаласар, «Гойтинский» совхоза свекла лелвеча звеной звеньевая Зина Межидовна Шамилевал.

Оттабаь кандидаташ хьаллоацаш къамаьлаш дир «Гойтинский» совхоза директора Социалистически Къахьегама Турпала Кагерманов Оалхазара, Советски района XX-ча партсъезда цIергIача колхоза парткоме секретаро Узуев Экас, Советски районе Комсомольски юкъерча школа директоро Далатов Адама, Улус-Кертерча бахI шерарча школа хьехархочо Мусаев Мовлде, кхычар.

№ 677 йолча Урус-Мартана хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Къаьмнийн Совета депутаталла вахийтара Н. В. Подгорный, З. М. Шамилевал кандидатала хоржам соцам бир хоржамашта хьалхарча совещане, цу цIи яьккхача округе йолла шоаш харжийтар царгара дийхи а, дийхар. Совещане округе боарпаттача харжархоша деш дола кхайкхам тIа а кIацa. пособи наха а хержар.

№ 417 йолча Сунжейски хоржамийн округе къахьегамхой викалий хоржамашта хьалхарча совещане чIоагIа гIо могийна Сунжейски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла вахийтара КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель Алексей Николаевич Косыгин Ахьмида Роза Тимурзиевал оттабеш Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза коллективо хь решени.

№ 417 йолча Сунженски хоржамийн округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла вахийтара А. Н. Косыгина, Р. А. Тимурзиевал оттабаш йола решени бир хоржамашта хьалхарча совещане, цу цIи яьккхача округе гIолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла шоаш харжийтар царгара дийха а дийхав.

ОАСАРГА ЗЕ ЦА ДАЙТАРА

Республика ахархоша юбилейни шера 525 эзар тоин ялат даккха декхар тIаийцад, из да юкъера лаьрхIача гектара тIара 23 центнер ялат даккха дезилга. Цу гIулакхна кIезига хIама даьлан хIаьзлехьа. ДIадахача шерашкарчул дикагIа дIадийнад ялат, минеральни удобренешца подкормка бай.

Цхьабакъда декхар кхоачашдара ялат дикагIа хьукъаргдолча кхыча торонех а пайда эца беза.

Колхозашкен совхозашкен дIадийнача ялташта доккха зе деш дола оасар ца хилийтар хьувкъам лакхбара йола йоккха резерв я.

Оасара бахьанца, культураштa юкъе тIа и яьле, лаьттанцара дукха тIоадали хьоалали дIаез. Массехьа а йоазаш йолча, вай хийна дукха тьржача Iажерихьне чIоагIа тIаьхнича моттиге гектара тIара лерхIаш 140 килограмм азот, 120 килограмм калий, 30 килограмм совгIа фосфорни кислота дIаоз.

Цул совгIа оасара баьццаша дIайийнача культураштa Iе дуаене йола са доалла хIамаш лаьраш дохьаду. Масала, юкъера оасар аьлча а гектара тIара 3—4 центнер кIаьнгагIа боал хьувкъам, хIаьта оасар дукха доалча хьай тIа дIадийнад деррига а хоа.

Цул совгIа оасар долча кхий тIа хьалхина культура дика аьлаш, из чупача машиний болх юхауз, чуйача хана Iолегаш бугка йок хIаьта чуйка культура цIенье хала да, дукха сов кхахьега деза. Цудухьа оасаьна къовсам лоаттабер паччахьалкхен декхар да.

Оасарал доккха зе доалаш хилар дика кхета а деш колхозийн совхозийн дукхача кулгалдошен специалистешен чIоагIа. къахьег оасар кот ца далийтара. Культураш дIае лаьтта виццар, оасар дIадаккхаро маккаш даккр, культиваторош тоаяр ерриге дола агротехнически гIулакхаш ду, гербицидаш ett.

Совхозашкен колхозашкен йоккха опыт Iоьяй химически средствашца оасар дIадаккхаро. Цунар боккха пайда боал. 1969 шера республика кхашка 86 эзар гектара тIа химически оасар дир: гурахь дийнача ялатий 60 эзар гектара тIа, 20 эзар гектар хьажкIаьта, 3 эзар гектар дутана, 3 эзар гектар, кхыча культураштa.

Массехк шу хьалха керттерча даькъе гербицидаш еттар самолеташца, хIаьта ухх тIехьарча хана тракторни опрыскивателашца етт уж. Масала, Шелан района механизатораша шоай нигаш ду химически оасар. Сунженски колхозаша 73 процент оасар тракторни опрыскивателашца ду, хIаьта юхедисар — самолеташца. Масала, укх шера «Ингушский» совхоза кхашка цхьан хана болх беш 6 опрыскиватель е. ХIара деница 300 гектарага тIоачаш химически оасар ду цига.

Тракторашца опрыскивани ер чIоагIа пайдане да. ХIана аьлча це йиш хулийт дIайийнача культураштa чехкагIа оасар де а из аккацца де йиш йоачча моттигашка (босешка, электропередачей бIоагIий дагIача, кхычахьа), оасар де а.

Тракторни опрыскивателаша бахха докха оасарлен эффективности йолаш оасар де йиш хулийт. Гектара тIа 30—40 литр хоача молкаш етташ дийнахь 80—90 гектара тIа оасар ду ОВТ-1 яхача опрыскивателе. Шелан района боахамашка дикагIболча трактористаша дикагIволча хананашка гурахь йийна культураш тIайолча 800—1200 гектара оасар ду.

Гурахь дийнача алатага хьежача гучадаьннад кхашка дукха оасар хилар. Масала, «Ингушский» совхоза кхашка хIара квадратни метра тIа оасара 100 эIарг тIадаьннад. Дукха оасар тIадьннад «Назрановский», «Экажевский», кхыча совхозашка. Культураш найлха тIаьхначa кхашка дикинд оасар къаьстта кхерам да, цига оасаро хIайнйна ерриге хIамаш йоае тиэлу. Иштта наийтIа химически оасар дийне дергдав.

Укх шера вай колхозийн совхозийн химически оасар дара мел эша торонаш я. Кхоачамхиллал опрыскивателаши гербицидаш я.

Гурахь йийнача культураштa химически оасар де деза укх шера а дIадахача шерайкачул шо кIира хьалха. Дукхача боахамаша йоай хаппалха дIаболабьаа из боал. Чуйнина химически оасар деш ба шаьлехой, иттан тракторни опрыскивателаш я цар кхашка болх беш. оасар дах йолла боахк уж. Гурахь дийнача ялате химически оасар дах йтийнад «Атагинский» совхозо, республиканиски опытни станци. Цу болла тIехьакхан а Кубочевно цIергIара колхоза «Шалинский» совхозо, Урус-Мартана, Ачхой-Мартана, цхьабенча кхыча районашка дукха тракторни опрыскивателаш я оасар деш Наьсарен, Гудермеса, Надтеречни, МалгIабика районашка химически оасар деш самолеташ я.

Цхьабакъда цхьаболча специалисташа гIелаташ ду оасар деча, тIадарах химически оасар дола. Масала, лалара бу иза бола Наурски боахамашка, бокъоеца дIадолаьадац химически оасар «Экажевский», «Октябра 40 шу» яхача совхозашка.

Укх гаргедаь доошка чаккхашха деза химически оасар. ТIачьнна культура Iажаргхьала йоалелча шоай оасар ца доладенна йиш йоаццаш. Практика дIахахае еза. КIезиггагIайда боргба иштта йохча оасаро.

Юкъера лаьрхIача гектара тIа лаьрхIа шоай килограмм гарта аминни тух 2,4Д е 1,5 килограмм натриева тух 2,4Д. Натриева тухах дикагIа пайда бергболаш цунах гектара тIа лерхIаш 5—6 килограмм аммиачни селитра е аммоне сульфат той. Нагахьа санна кхашка гербицидаш кIоаргагIа дIайоахийте, кIаьта Iамарашта йолча моттигашка гектара тIа 3,5 килограмм йолаш аминни тух той.

Гербицидашца оасар деш хилча из цу е вокх культурана миштa Iатабаш е тяркал ду. Гурахь йийнача мукхан хьажкIаштен гурахь дийнача кIина чул чIоагIагIа Iатта уж.

Гурахь дийнача ялате химически оасар дах даьлча, опрыскивателаш хьажкIашта оасар де йийча хила еза. Ялата лаьрхIа йийнача хьажкIашта химически оасар де деза 3—5 дест дулаш уж даккьенна хана, бераш оасар ду дIаргаш тIадаьннача дана процентa кIезига норма дIа а йоаийтаз.

Гербицидашца уж дIа иштта кхийта еза ца а хоаш оасар дича зе дала тарлу. Массехк шу хьалха гербицидаша це хилар дуккхача лаьттан тIарча томарашта, помсашта, Iожара процьаца, иштта хаун вениланте а. Боахамашка меккхарa ца деза химически оасар, препаратехи пер Iанерали уж лоаш йоаца культурош лерa а еш. Нагахьа санна мух уж культураш цIачча оагIорахьа хьехаш бале, опрыскивани е йиш яц. Къаьстта дика хьажаш хила беза авиаторaш: цар оасар деча участкашкара гербицидаш шоа йтаьчахьа дIацахульаш кхот-наста ийсу.

Ялата культураштa шоай хиниахьа химически оасар дере дикка новкъостал дергда ялат ханнза тIаийца декхар кхоачашдара, ца дойташ чукьнанья дало а 30 эзар тонн ялат кIаламе доаккхарга.

М. УРМАНЧИЕВ,
боарзоIаш лораро республикански станце начальник, РСФСР заслуженни агроном.

ХIАРА ГЕКТАРА ТIАРА—ПРОДУКЦИ ДУКХАГIА

Лаьтташ ресурсаш йоккхий я вай республике, хIаьта дукхагIа йола колхозаши совхозаши, бизза бола цар дай лаьцца, барех кхетамца пайда эца гIерташ а я.

ТIаккха бизза пайда эций вай шоай ерригача лаьттан ресурсех? Эцане а, эцац. Лаьтташ тоадарех лоркдаре даькъера дукхха мероприятеш кхоачашдеш яц. Цхьайолча колхозашка, совхозашка, кхыча боахамашка хам ца беш леладу лаьтташ, во иц царех пайда, оаха лаьтташ оасаро ьхалдакъе хул, ушал уетт, цуаца гIулакх доацаш болча наха дIалуьш, бизза пайда эцаш удобренеш тувсар, хий декхар, кхыдола гIулакхаш чаккдахар санна йолча лаьттан беркат совдоаккхача резервах.

Колхозной кхоалагIча Ерригсоюзни съезде КПСС ЦК Генеральни секретара нох. Л. И. Брежнева ше къамаьла деш белгалдаьккхар, лаьттан чIоагIа хьурмат деш, цун беркат хадданза алсамдоахаш, экономически эффективность лакхъеш вай хила довелга. Халахете а, колхозийн совхозийн ерригa партийни организацеш а е беррига кулгалхой а бац хьалхашка латтача декхарашца хьежжа шоай болх вIаштIехьбоккхаш. Кхочам ба, укх шера йоачаш кIезига йоллашехьа дукхача боахамашка бIаьстан юкъе культураш дIаюргйолчен гуйрахь дийна алаташ тIадолчен лаьтташка чудолийташ хий дуллира шердара йоагIгIаш йоакло яь яц аьлча. Укх шера бIаьсти гурахьдийнача хана дах цхьашхa хIама данар цхьаболча кулгалхой, уж, ма дарра аьлча, шоай балхаш дала дезаза хана чакхдаха кийчбаланза бар. Масала, Шелковской района колхозашка хий деккча лаьтташка гурахь дIадийна алаташ тIадолча 9,2 эзар гектарах 18 апрель хьатIакхаьчача хана хий дилларш 5,5 эзар гектар мара яцар, догIаи хьисапе хий деттача 30 агрегатах болх беш 18 мара яц. Иштта болх беш яц 23 насосни станцех 16. Грозненски района боахамашка болх бе кийч ца йоа йисай догIан хьисапе хий деттa 11 установка, Наьсарен районера ялхае а установка болх да беш латт. Хий деттача машинех бизза пайда эцац Надтеречни, Гудермесски, Урус-Мартана, кхыча районашка. Гурахь дийна ялаташ къувкъам лакхбала болалуча хана тIоадалша Iалашдар мел лоархIаме да дуаца дезац. Гурахь дийна ялаташта вегетационни тIехьа кхачача бIаьстан юкъе йийнача культураштa лаьттах тIоадал чуйолийташи хий диллара гIулакх сов чехка миштa лаьт а хьежа. дикиа дарг мел доацар де деза хий ресурсаех, хий декхача техниках биззагIа пайда эцара, бийсашка хий деккилга вIаштIехьдаккхара, из ма могга дикагIа чакхдалийтара.

Лаьтта леладара культура лакхъяра лоаттабу къовсам масенахьа а лоаттабац кхетамца, тIагIертта, деррагIа. ДIайийнача хIамашта гIулакх дара балхаш дIадоладе дезаргдолча ханага дIадахча йоахк хIанз колхозаши совхозаши. Цхьабахьда, дукхача боахамаша хIанз а шовшта тоъал минерални удобренеш Iалашъяьяц дIайийнича хIамашта подкормка яра, техника бокъонца кийчъяьяц, эшача бораме гербицидаш тIаззаяц, цхьайолча колхозашкен совхозашкен оасарда, юртбоахама культураштa зуламдергашен лазаращен къовсам лоаттабара деча балхий планеш яц. ХIаьта хьувкъам лакхбара лоаттабеча къовсаме эгара чIоагIагIа уйла тIакхийта езараш-м уж дешаш ма дий. Кхашта севообороташ оттайрах кхоачам бегь бита йиш яц оасарна, зуламдергашца лоаттабу къовсам, массе меттера дIадаккха деза оасар-йоархIаш: кхашта юкъера, кхай йистошкара, канавий оагIошкара, наькъий йистошкара, нах бахача моттигашкара, дIадегIача хьун оасашта юкъера, к. кх. дI. Хьувкъам лакхбалара хилакха эргйоаца дукхагIа йола хьоаяд дIаца оасаро, из да дIайийнача хIамашта зуламдергаш, лазараш хьедер, цудухьа хоадамболлаш къовсам болабе беза цуина духьала, цIендаь из дIадаккха даьгI ца а болийташ.

Укх шера 525 эзар тоннал кIезигагIа доацаш ялат кхедара къовсам лоаттабу ялаташ кхедераша. Ялата хьувкъам лакхбара даькъерa мероприятей комплекс лаккхьаккхарца цхьана колхозашен совхозашен доаккхаш доле деррига ялат алсамдоал бIаьстан юкъе юз культураш мукъадьшначa лаьтташка шозлагIа а дIаера чотах. Иштта дIае лерхI 3,8 эзар гектар, цу даькъе МалгIабика районе кхо эзар гектар, Наурски районе 680 гектар Сунженски — 570 гектар, и. кх. Из декхар кхоачашдара лоархIаме да лаьттан участкаш шоай ханнахьа хьакхоаста а яь кийчъяр, эшача бораме Iалашдаь дика фу хилар, из цийи ханнахьа дIадер, дIайийнача хIамашта де доагIача тайпара гIулакх дар.

Лаьтташка, къаьстта а хий декхача участкашка шозлагIа, кхоала алаташ тулйца даьхача лаьтташка культураш дIаера чотах шера шн хьувкъам кхебара дика аьттув боле хьелаш да республике. Цу резервах биззагIа пайда эцаро йиш хулийтаргья лаьттай беркат дикка алсамдаккха, колхозашкен, совхозашкен ялатен фуни баланс тоае. Партийни организацей, юртбоахама органий, колхозий, совхозий декхар да укх шера бIаьсти хьалха ялараx пайда эцар, гурахь дийна ялаташ чуийцачул тIехьагIа мукъадаьннача дерригача лаьтташки цу сахьате доаханна доакъарийна лаьрхIа бIаьстан юкъе юз культураш, хьажкIаш, кен, кхыдараш дIаер.

Лаьттан хIара гектарах пайда эцалга тоадара чIоагIагIа лоархIаме да Iилманен толамагIа йолча опытан каргIааьнараш планатIа колхозно-совхозни производствани юкъехьхьаро. Халахете а, цу гIулакха лерттIа болх белга вIаштIехьдаьккхадац дукхача партийни организацешa, колхозаша, совхозаша, кхыметтал юрта боахама Министерства а.

Ер шоллагIа шу да юртбоахама опытни станце ахале хьалхагIе юккашта дискование яро дика результаташ тела, цхьабакъда, из опыт юкъахьолга кхыметтал 1970 шера плана тIа а оттадаьдац. Кабьаккхачул тIехьагIа гурахь дуьIа кIина овланга ца кхоачийташ азотни подкормка яро дукха а дикагIа хулийт ялат, цхьабакъда, из опыт а, кхыяраш мо мара, опытни юртбоахама станцера дIахо йоллаш яц.

ДоакъарИйна лаьрхIа культураш дIаювча лаьттай беркат совдаккхар а иштта керттерча декхарех цаI да. Овланга дезн тоаде дезаш да лоамара даьгIениш тIайоли 160 эзар гектари буруни аренашкара 300 эзар совгIа гектари лаьтташ: хий тIадигар, дукхача шерашка тIаювла лакха хьувкъам луш йола баьцаш дIаер, тIера тIой дIададахар, дохьаж доаллен зуламен баьцаш дIаяхар, к. кх. дI. ХIаьта а, Министерствaн кхыча юртбоахама организацен Iалаьмате мела къестаю уж проблемаш, шера доахан дебаши доакъараш дукхагIа эшаши доаллашехьа а.

Лаьтта леладара культура лакхъяра, Iилманца бакъъьхьахьекхача лаьтта леладара система ерригa комплекс кхоачашъяра тIаерзаяь социалистически яхь латт республике колхозашта, совхозашта, бригадашта, отделенешта юкъе лаьттах пайда дикагIа эцара дIадувча лаьттай структура эргайоахаш тоаяри, юкъейоалаяь севооборотеш кхоачашъяр, лаьттана обработка яра система даккъяхари эрози ца хилийтара де дезар дари, органически удобренеш дикагIа Iоаяри нийса кийгьяри, минерални удобренеш пайда дикагIа лургболча тайпара тессар, мистача лаьтташта известковании, дирача лаьтташта гипсовании яр, дIадувш доле фу 1-чен, 2-чен классах ялалгIа доапаш, дикагIа долча, районированни сортех хилийтар, дIайийна хIамаш зуламдергех, лазарех, оасарах лоаргIола гIулакхаш чакхдахар, цонаши дагIенаши тоаяр, мелкораци шерра юкъейоалаяр, деррига балхаш тIехдика чакхдахар, къахьегамaн вIаштIехьбаккхарах. цунах махталерех, прогрессивни формаш юкъехьхьяр, къахьегама оасарле лакхъяри продукци доаккхарга дIабода мах лохбари, кадрай квалификаци лакхъяр а царна дика производственни культурно - бытовойн хьелаш хилийтар а духьа.

Уж деррига гIулакхаш чакхдахара йолаш йолча резервех биззагIа пайда эцилга, лаьттанцара йоалача продуктай хьувкъам лакхбелгех дукхагIа гулбелгеи, продукташ дикагIа хулийтилга, планаши пачхахьалкхенга плана совгIа продукци йоккхара тIайица социалистически декхараши кхоачашделга, из кхаерга дIабода мах лохбелга, производства рентабельность лакхъелга Iалашде деза.

Яхь вIаштIехьъяккха еза партийни организацешка, юрта боахама специалисташа.

Опыто хьахьокх, юрта боахама специалисташ дика организатораш, производства технологаш, Iилма-технически прогресс чакхйоахараш а хинна дIаэттача боахамашка толамаш дикагIа хилар. ХIанз специалист, хьелам теламу, консультанта моттиг лаьця ца а латташ, алхха шийга аьнар дарах кхоачамбаь а ца Iеш, юртбоахама производства хьинаре организатор хила веза.

Шийна тIабиллача балхах бокъонца доккхал деш хила веза хIара агроном, хIара юрта боахама специалист, цо шийн къахьегама массе оагIорахьара новкъостал де деза Iилма-технически прогресс сихъяра, юрта болаш доле гIулакх творчески ледеш, — коллективана, Даьвенна хьалхашка ше бехктоккхаме халар даим кхетадеш хила веза.

1970 шера тIайийна декхараш кхоачашдара лард хIанз йолл. БIаьстан юкъе дIаювш йола культураш ма могга сихагIа, цхьатарра дIайийна йоахнгга Iалашдарал, лаьттан хIара гектара тIара юбилейни шера продукци дукхагIа йоаккхилга вIаштIехьдаккхар духьа дIайийнача хIамашта Iукал дара балхаш лакхача агротехнически бораме чакхдахарал сий доалашагIа, лоархIаменгIа а долаш декхар дац партийни организацешта, юрта боахама болхлошта.

К. САВЕЛЬЕВ,
КПСС обкома юртбоахама отдела заведующи заместитель.

КАЬХАТИ ДОАЗУВИ ДОАЦА ГАЗЕТА

Дерригача прогрессивни адамий сийлахь-воккха баьчча В. И. Ленин вах 100 шу дуза ди дездарца дувзадента советски халкъа политически а къахьегама а хьинар айденнача хьалашка белгалдоаккх укх шера радио Ди.

Советски Іаьдалга денз Владимир Ильич Ленина дагадоаллаш хиннад. Москвера деча хоамашка, лекцешка, докладашка ладувгІа халкъашна йиш хургйолаш, вай мехка бІаьш радиоприемникаш оттаелга. Ильича дагадаьлла из хІама тахан кхоачаш хиннад. Газетан книжкаен тІехьа хІара цІагІа чукхачай радио, хІаьта хІама телевидени я.

Цхьан дийнахьара радио, из образно аьлча, йоккха формат йола дхь бІаь газет да, телеэкранаш шоаш йолаш. Іалаьмате йоккхий торонаш я радиои телевидени.

Советски радиои телевидении пропагандисташи агитатораш хиина ца Іеш, халкъа вахаре хІара деннарча къахьегаме карагІдувлаш долча дуккхача сийлахьча гІулакхий организатор а я. Халкъа боахама, Іилма, культура дерригача доакъошка кердаи, прогрессиви мел дола хІама хьалдоаш радиои телевидени. Советски радиои телевидени хаддаиза пропаганда ю социализми коммунизми хьалъеча ерригача этапашка хьахииача партеи халкъеи сийлахьча революционни традицешта.

Цу дерригача доккхийча гІулакхашка хьинаре даькъа лоац Нохч-ГІалгІай республикански радиои телевидени болхлоша а моттигашкарча цар зеньиша а. Радио болхлоша телевидене болхлошца цхьана РВ-23 яха радиостанци ультракоротковолнови станции, телевизионни центр, дІа-юха лела телевизионни станци санна йолча низ болча техника новкъосталца денне бийсаннен 16 а кхы совгІеа а сахьата 250 эзар гаргга радиоприемникаш радиоточкаш, 100 эзар телевизорарга гІолла пропаганда ю вай парте идеишта, пун исторически решенешта. Нагахь санна денеи бийсаннен радиога ладувгІаш телевизора чу хьежаш бола нах цхьан точкана шишша сага вай лаьрхІача, хала хургдац радиога ладувгІаш телевизора чу хьежаш бола нах цхьан 500—600 эзар саг волга ха.

Из тоъал йоккха цифра я. Долче, цу цифраша тхо, радиои телевидени болхлой декхарийла ду хІара деннара тхоай болх дертгІа, боарамагІа лелабе. ХІаьта тхо тхоай хурдаь из кхоачашде я гІерт.

Радиои телевидении передачашка къаьстта уйла Іайохийт оаха коммунистически общественни отношенеи вІаштІехьаьхара, керда, коммунистически нравственности морали йолаш вола саг хьалкхевара дешашта.

Къаьстта теркам тІабахийтаб, хІана я бохийт Владимир Ильич Ленина юбилея сийна республика къахьегамхоша тІийна декхараш кхоачашдара. Тха редакторашеи корреспонденташеи моттигашкара хІара денна хьакхийкаду уж доккхий декхараш кхоачаш миштта ду Массаза а къаьстта уйла тІайохийт оаха В. И. Ленина юбилейна хетаьвча КПСС ЦК Тезисашта, цун идеишта пропаганда яра. Ленина сийлахь-йоккхача парте хьалхашка оттадаь декхараш кхоачаш миштта ду дуви.

Къилбаседа Кавказе дахача халкъашта юкъерча вежарий доттагІала идеишта еча пропаганда боккъоний йола трибуна я Нохч-ГІалгІайчен журналисташа а дакъа лоацаш дола «Зори Кавказа» яха радиожурнал.

Къилбаседа Кавказерча ерригача радиокомитеташта из журнал вІашагІдолла дагадохаро хьахьоах доттагІал тІехьа цхьа гІулакхаш миштта леладе деза. Оаха а кІезига дакъа лацац цунна юкъе, хІана аьлча Нохч-ГІалгІай радиора журнала юкъеухача цхьайолча материалашка ладувгІ 40 совгІеа къамах вола 9 миллион сег вахача Къилбаседа Кавказерча 10 республика, края, областо.

Халкъий ленински идеишта еча пропагандана юкъе йоккха моттиг дІалоац оаха лоалахоша хувцаш еча передачашка. Кхыча республикашкара, крайкара, областашкара передачаш оаха каст-каста юкъехухь тхоай программашта. Цо новкъостал ду передачаш сакъердамегІа хилаеи доттагІий дикагІа боаза вІашки гаргадаха.

Хувцара хьисап долаш Нохч-ГІалгІай радиос дахча зэказагІа беседаш елга вІаштІехьдаькхар Татарерча производстве хьалхалаттарий опытах. Ставропольски края дикагІа болча механизаторех, Черсий-Балкхарой республикерча хьажкІаш лелаерех, и. кх. дІ.

Нохч-ГІалгІай АССР дуккхача партийни комитеташеи юкъхьанарча партийни организацешеи тоъал опыт Іоаьй халкъий доттагІала уйланца, социалистически интернационализма уйланца къахьегамхой хьалкхебара гІулакха, Опыт кІоаргагІа хьехьа, партийни болхлошта, идеологически учреждений кулгалхошта дош дала гІерт тхо. Цу тайпарча передачашка оха дІахьокх, интернациональни патриотически кхетам лулга партийни организацешка цхьана миштта тарду, хийрача идеологех юхедисаращца, шоай ха яьккха яьшача оамалашца къовсам миштта лоаттабу.

Цхьан халкъа къамаи культуреиа аьрагІдьлинараш радиои телевидени новкъосташца кхычарга дІахкоач. Масала, комитета телестуде вІаштІехьдаькхад вежарикха йолча республикашкарча, крайшкарча, областашкарча театраша, ансамблаша, оркестраша выступленеш елга. Соахка я укх шера а телевидене гІолла выступленеш яьй Минскерча, Алма-Атарча, Бакурча, Новосибирскерча, Махачкаларча, Пятигорскерча, Тбилисерча, ма. Пятигорскерча, Тбилисерча, кхычахьарча творчески коллективаша.

ЧІоагІа хоза хеташ ладувгІ вайнига радиопресбюрос еча, «Массаза а дийна ва», «Миллионий ленински университета яхараш елига йолча передачашка.

Дуккхача телехьожараша дехар дарах тха сийлача экрана тІа юха хьувкха доладир дуккха сереш йола «Ах бІаьшерен летопись» яха фильм. Радио «тІехьерча хоамашкеи» телевизионни кердадарашкеи хІара денна информацеш хилиай Ленински юбилейна кийчо миштта ю дувцаш. Уж ерригга передачаш массаза а кхав меттала чул яийцига. Цу балха дикка доккха новкъостал ду тхона КПСС райкомашеи юкъхьанарча партийни организацешеи.

ХІанз а лелаеш я тха «Баьчча юбилейна хетаду» яха рубрика. Цул совгІа, кхы а керда рубрика кийчъяьй оаха «ТІехьлоцаш цхьанкха предприяти мо хийла юбилейни шера» яхаш.

ДІадахача шера дуккха цхьа радио хьайийнача 20 эзар гаргга письмо кхьчад комитетага. Хьалха дІанкха'а шерашкарчул дуккха а дукхагІа ух хІанз письмош. Иззамо цифра йовлае йиш яр телестуде гІолла а.

Письмош тІара передачаш кийчъю «Шун письмоех» яхаш, очеркаш, зарисовкаш тел. концерташ уттаду, фильмаш хьуйхь, спектаклаш гойт.

Къахьегамхой письмоштен хаттараштен жоп телаш тхо долча хиинаб министраш республика кхибола кулгалду болхлой.

Тхоай активацара а хІаьта ниттга городийи юртийн къахьегамхошцара а бувзамаш дайма тоаду оаха, Оаха юкъ-юкъе совешанешц семинараши ю радиоуполномоченней районни звеноца, денаца а гІулакхаца а новкъостал ду рабселькоровски активана, царна памяткаш уттаду, балха опыт дІа-юха ю. РадиоладувгІарашцеи телехьажарашцеи конференцеш ю.

Тхоай радиоладувгІархошкеи телехьажарашкеи гІад а дахь, хоам бу оаха, Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советерча радиовещанеи телевиденеи комитета «Сийлахь-воккха баьчча — В. И. Ленин вах бІаь шу дизара сийна лелаьвча социалистически яхьо толамаш дехарах» СССР Министрий Советерча радиовещанеи телевиденеи Комитета а культура болхлой профсоюза ЦК-а Сийлен грамота енна хилларах. Цо тха ерригга коллектива декхарийла ю керда толамаш даха.

Цхьабакъда, тоам бацар дІахо йодача хана оаха уйла тІаяхийта езаш дола тха кхоачамбоацараш укх дезача дийнахь ца хьоахадеш дитар я. КІезига хилац эфире ясала передачаш, республика яхкара событеш оперетивно ца юцаш а кул моттигаш. тоаб» безаш ба авторски коллективаца бу болх, и. кх. дІ.

Парте идеологически организаторски балха тІа радиои телевидени лоархІам хаддаиза лакхбер, передачаш дикагІа кийчъяр, къахьегамхошца бувзамаш лоаттадара керда формаш лахар — иштта да ридо-тележурналистий — Ленина парте денаерча гІонча сагетагІа дола декхараш.

Х. МАГОМАДОВ,
Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советерча радиовещанеи телевиденеи комитета председатела заместитель.

МАССАНЕ А БЕЗАМ ТІАОЗАШ...

Сайре. Чакхдьаьнад къахьегама ди. Балха хинначарна а цІагІа багІараштa а чІоагІа дега тоам а хулаш дІайоллалу шоллагІа захьти — салоІа ха. Из за телевизорга хьожилга. Сайрийна ялх сахьат доллача хана телевизора экрана тІа хьоатт «Грозный» яха дош. Передачай программа йоалучa хана къаьстта чІоагІа уйла тІаяхийте ладувгІаш хьожаш хул телехьежархой. ХІанз йоагІа вайца дьамсара диктор Лида, чалагІа кердадараш дахь теш цо тховсара яхаш къамаьлаш хул деш. Цу минуташка цар ма аллара телеэкрана тІа бІаргагу Лида. Массаза санна безаме, елаенна сайре дика ювц Майсигова Исмаlалай Лидас телехьежархой.

Цун балхах лаьца тха шийна беседа йолча хана Лидас аьлар: «диктор артиста талант йолаш хила веза. хІана аьлча цун яр йоккхагІа я аудитори, цун къамаьл хул бІаьш эзараш болча телехьажархошца, царна юкъе ба бокххий нах, кагийнах, бераш. Телехьежархошта массанена дега тоам беш, цар безам, уйла тІайохийташ дуаца ха деза диктора. Нагахь беранта лаьрхІа йола передачи хуле цига ший тайпара хила еза кхычеттала оаз я. ГІалат вала йишьац. Из дерригa дулургдолаш да диктор ший балхах дог лазаш, из безаш хуле. Иштта из ца хуле цох бакъвола диктор хургвац».

Лидас дувначчига ладийгІача хала дац цунна ший болх мел дукха беза я, цо из цхьанна а кхыча балхах хувцарг ца хилар а кхетаде. Иштта ший болх безаш цо нералаьца хиларах вІаштІехьдоал Лидай нахага бирхал а оаллйташ из бе.

Цу гІулакха тешал деш бІаьш каьхаташи телеграммаши ух телевидене студе. Тхона хьахьашка ула Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Совета радиои телевиденеи председателага нов. Лагутинага СССР-а централни телевидене диктора В. Балашова дайтта каьхат. Цу тІо воаь: Хьаьгара Сергей Михайлович, дуккхаза ди а дийгІад из хьежа а хьежав со Шун диктора Майсигова Лидас еча передачашка. Цун балхах лаьца ала безеч ба га. Нов. Майсигова дика талант йолаш, товш, доаьйола телединктор я. Телединктора хила ма езара я цун оаз, муам. Къаьстта чІоагІа лоархІаме да цун ший меттала передачаш а вІаштІехьдалар. Цо яьхьохк цуна ший болх безаш дог лазаш хилар, иштта из ца хилча вІаштІехьдаргдацар Лидай хІанз ше беча тайпара болх бе. ДІахо йодача хана музыкальни передачай говзал кхы а лакхъе еза цо. Лидас беча балха лакха оценка лу оаха. Тхо дог тийша да диктора сийлени бекхтоххамеи декхараш дІахо а цо дизза кхоачашдергхиларах.

Дуккха каьхаташ ух Лидайга шийга а. Вай республике бахача нахагара цха ца Іеш вай мехкарча дуккхача кхыча моттигашка бахача нахагара а ух каьхаташ Лийдайга цун мастерство лакхьялар лоаш лорцаш доахаш. Укх тайпара да Днепропетровски областе вахача цхьан сагагара кхаьча каьхат: Щакха хиина вац со город Грозне, цхьабакъда шун телестуде еча передачашка хьийжаь со. Шун диктора нов. Майсиговас Іалаьмате цІеня эзсий меттала а ший меттала я къамаьл ду. Дега чІоагІа товш хулаш хьож со цунга, ладувгІ аз цо еча передачашка. Лоацца аьлча башха - дика диктор, профессионал я из. ДІахо йодача хана ший балха тІа каплар лоаш лоаш боаккх аз Лидайна. Уж санна каьхаташ кхачад цунга центральни телестуде дикторски группа кулгалхочунгара Ярцев Юрий Семеновичагара, Дагестанерча Советски Союза Турпала дезал ДжумагулоагІагара, Чечен-Аулерча хьехархочунгара, кхыча дуккхачарагара.

Цох лаьца дегІара доагІача дешаьна Іарбий меттала арадуьлача «Советски кердадараш» яхача журнала тІа хаь йоаш да. Иштта цох яьзаьд АПН корреспондента И. Антонова. Уж санна дІайхача дешаьца дах йоаш кхы дуккха да.

Лида хеттеш уха каьхаташ, зу йолзош дуккха да. Цхьабакъда, даьчох кхоачамбаь Іе дага иц гІалгІай хьалхара теледиктор. Даим кІоаргагІа йоаза гІерт из диктора говзал. Ший цІерагІа я ше юнцаш а мел дена каьхаташ деш Лидас, къаьстта теркам тІабахийтте деш цо моллагІа а замечани еш дар, чІоагІа уйле ю ший гІалат даьнна моттиг нийсъелча из тоадара, из санна дар кхы ца нийсдилйта гІерт. Са бакъонна бола гІоначаш а хьехархой а ба телехьежархойн са коллегаш, — йоах Лидас. Из иштта да а да. Цар ухийтача каьхатацна дикка новкъостал даьд Лидайна ший балха говзал лакхъе.

Майсигова Лидас телестуде болх бу вай телестуди болх бе йоалелча дена, вешта аьлча укх деношка итт шу дуз цо нига болх бу. Дукхача хана денз шийна дагадаьллар кхоачашхиннад цун.

Хала хиннад Лидай вахар. Геттар из зІамига йолаш да ла цун. Цул тІехьагІа Лидай 11 шу дузаш кхелхар нана я. Цхьабакъда, да а нана а хинна дІаэттар Лидайна а цун шин вешийна я хьамсара Даьхе. Берий цІагІа дІа а ийна хьалхехбир уж, нига йисте яьккхар Лидас ворхІ класс, цул тІехьагІа училище деша яхар. Профтехучилище я тІехдина чакхъяьккхар цо. Берий цІагІа иштта училище йолча хана я киноактриса е драмтеатра артистка хила дагадолаш яр из. Цудухьа да Лидай ший балхах доккхал делга, лийрхІар кхоачашхиннад цун.

ХІара денна ший балха говзал лакхъеш дукха къахьех цо. Итт шера ше Іоаь опыт дІалу цо дог раьза долаш ший коллегашта. Соаж чакхъяьккхий Лидас Нохч-ГІалгІай педагогически институт. ХІанзчул тІехьагІа кхы а аттагІа хургда сона гІалгІай меттала передачаш е йоах цо, хІана аьлча гІалгІай литературни мотт Іомабаро доккха новкъостал девгда сона.

Цига балха еначул тІехьагІа цо хьийгача къи лакха мах баьб. Укх шера ленински юбилей дездена хана Лидайна елар ленински юбилейни медаль. Иштта цунна енний культура болхлой профсоюза обкомеи радиои телевиденеи комитетеи Сийлен грамоте. Къахьегама книжка тІа дІа а яьзаьд дуккхаза баркалла яьаьд. Иштта ба цхьоалегІча категоре диктора хьабена лоацен сийленш къахьегама нига. Тахан радио да дезача хана дІахо йодача хана кхы а дикагІа кагийла хьа хьай балха тІа аьлча лоаша баьхха лоя тІадо.

В. КОСТОЕВ.

СУРТА ТІА: Л. Майсигова.
И. ПЛИЕВА сурт.

Доазол дехьара

ДЕГ ЧУРА МОАРШАЛ

ПРАГА, 5 май. (ТАСС. Соц. корр). Чехословаки газетий таханара номераш хетаь я КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев керте латта советски партийно-правительственни делегаци Праге кхачара. «Руде право» яха газета хьадела-ду» Дег чура моаршал хоатт оаха шуга, деза доттагІий?» аьнна цІеча алапица издаьча дешаьца.

Лакхерча боараме йола советски делегаци ЧССР-е яр, яхаш, язду газета — из шин мехка юкъе латтача гІулакхашка хинна Іалаьмате боккхача лоархІама событи я. Из событи я. Из событи теркал еш да дерригга дуне а.

МалагІа уйлаш хьахуа керда чу беза советски доттагІий тІазда тхо цІенча дега а боккъонца а кийчуча хана? Из эгара хьалха чІоагІа оалаш дола баркал да. «Советски Союзо тхона мел даьча хІамаи дуккха бола баркал да. ХІанзара ЦхьоалагІа вай дагадох, дагадох демонстранташа яьха». Советски Союз ший хапнахьа шозза новкъостала ера вайна. Юкхьаша из дар 1945 шера мас, вай халкъаш хІалакде нацисташа лаьрхІача хана. ШозлагІа, язду «Руде право», цо из дир оппортунизми вай партийни кулгалхой мела хилаеи бахьан долаш гІулакх контрреволюционни позицега доалаш латтача, вежарша вІашки цІий Іодахийта тІом болабала микут йоацаш лаьттача денойка».

Советски партийно - правительственни делегаци яр, язду «Праце» Іалаьмате боккха лоархІам болаш да дІахо а вай республикий социалистически дегІахара. Беза хьамий тІаэп вай воай дулхах-цІех, эггара гаргара нах а лоархІаш.

Советски делегаци яр бахьан долаш цІейна дийчелча санна я тахан Прага улицаш хоззьий советскии чехословакии байракхашца, КПСС-ен КПЧ-ен СССР-ен ЧССР-ен сийна, шин мехка халкъашта юкъерча доттагІлех сийна долча моаршал хоаттача лозунгашца.

ЮБИЛЕЙНА ХЕТАЮ

СОФИЯ, 5 май. (ТАСС). Укхаза искусствий культурай Комитета а болгарско-советски доттагІлех дерриг халкъа Комитета а инициативах хьайийллай В. И. Ленин вах 100 шу дизара хетаь йоккха художественни выставка. Хьехьокхаш я В. И. Ленина вахари болх гойта, Болгаре а дерригача дунен тІа а сийлахь-воккхача баьчча идеяш котъялар гойта болгарски живописа, скульптура, графика дикагІа йола произведенеш.

ПХЕНЬЯН, 5 май. (ТАСС). Корейско-советски доттагІлех общества Центральни правлене инициативах КНДР столице хьайийлай В. И. Ленин вах 100 шу дизара хетаь плакатий книжкайи выставка. Выставка зале хьахьокхаш да Владимир Ильича йоазош, цун вахарах балхах дола книжкаш, Ленинах дола плакаташ.

ЛОНДОН, 5 май. (ТАСС). Арайийнад В. И. Ленин вах 100 шу дизара хетаь Герпанде Коммунистически парте орган долча «Юнити» яхача бюллетена юбилейни номер. «Ленина дола эггара доккхагІа памятник да дунен событеш лелара керттера влияни еш йола социализма дунен системa хьяра», — яхаш белгалдоакх «Ленин дийна ва» яхача статьи тІа.

БОНН, 5 май. (ТАСС). 20 эзар совгІа волча сага лакхьальцар В. И. Ленин вах 100 шу дизарца дувзаденна ФРГ дуккхача городашка Германски коммунистически парте (ГКП) кьча мероприятеш юкъе.

1400 сага дакъа я лоацаш Мюнхене хиинача ГКП керттерча торжественни собранел совгІа, йоккхий митингаш хилар мехка кхыча бархІ городе а Франкфурте-на-Майне, Штутгарте, Маннгейме, Саарбрюккене, Людвигехафене, Ганновере, Гельзенкирхене, Гамбурге. Иштта йола мероприятеш а лоркІ Килин Бременен Митингашкеи собранешкеи коммунисташца цхьана дакъалоацаш кхиар парта боаш болхлой, социал-демократаш, кагирхой.

ЛОНДОН, 5 май. (ТАСС). «В. И. Ленин вах 100 шу дизар дезду адамаш низ — Іоткъама кІалхар бахара а саго сага еча эксплуатацех мукъабахара а гІулакх деза мел долча наха» — яхаш язду Къулбехьен—Африкански коммунистически парте орган долча «Африкан коммьюнист» яхача журнала ший тІеххьарча номер тІа. «Ленин дунен эггара хьалха котъяьккхача социалистически революце баьчча хиина ца Іеш, дерригача дунен тІарча тІоІадаь доаккхача халкъий баьчча вар, — яхаш язду журналисто. — ТоІадаь доакха халкъаш мукъадахара тІехьа къовсам лоаттабу эггара а тІехвала саг а вар из, волаш а ва.

АГРЕССИ ШЕРЪЯРА ДУХЬАЛА

БУХАРЕСТ, 5 май. (ТАСС). Аджерпресс яхача агентства беча хоамах, Румыне Социалистически Республика правительства чІоагІа кхеаме лерІаш дуаш ший заявлене тІа Къулбехьен - Малхбоален Азера гІохкам лакхбаларах: Индокитае тІема конфликташ шеръялар кхеаме хиларах, белгалдоакх заявлене тІа. Румыне правительстваи халкъои цІаькха а йоах Вьетнамера вІашагІкхийттача Штатий агресси дІадикхавза ярхьа, цар эскар а цар союзаний эскар а Къулбехьен Вьетнамера аравакха деза, кунеи цу пионерча халкъашта духьалара агрессини гІулакхаш дІадаха деза.

ТОКИО, 5 май. (ТАСС). Камбоджа суверенитети нейтралитети йоцие гІерташ дола зуламе гІулакх да Камбоджера американски империализма агресси, «Акахата» яхача газета тІа араяьккхача КПЯ ЦК Президиума заявлене тІа. Из агресси а Азеи дерригача дунени машара а кхерамзаленн я гІулакх доина тІа дакхе цІаькха а гІортаб да из. Японе компарти хаьда дуккъал я Индокитаера США агресси шеръяра, Іалаьмате из вІалаккхар дІа а дех.

ПАРИЖ, 5 май. (ТАСС). Французски общественноста дуккха нах духьал ба Камбоджерча США иагровешена.

США агресси дІаякхар дІадох Коммунистически парте организаце, машара тІехьарча французски болама, къахьегама Ертгъюкъарча конфедераце, къахьегама Французски демократически конфедераце, Сенан-Марна департаментерча французски кхалнаькха Союза цхьана кьча заявлене тІа.

ВКТ-ана юкъейодача машинакъахой къаман федераце французски машинакъахой тІахьийхав ерригача Индокитайски ах гІайре тІа тІом шербара дуккъал боалара.

СТОКГОЛЬМ, 5 май. (ТАСС). Камбодже США-с лелаеча агрессиа гІулакхашта духьалара демонстраци хилар Гетеборге. Къулбехьен-Малхбоален Азера США эскар Іалаьмате чехка аравакхар дІадехача лозунгашца хилар из. Мехка гІолла го боаккхаш вола Швецера США посол Гетеборге кхоачача хана хургйолаш нийсьъ яр демонстраци.

ВЕНА, 5 май. (ТАСС). Американски эскар Камбодже дита лъина Никсона деннача приказо кхаькох американски империализма боккъона йола юхь, яхаш белгалдоаккх «Фольштимме» яхача австрийски газета. США эскаро Индокитае еча вердача агрессе бала бевгба цу ах тІайрен халкъашта, цхьабакъда цунна бохалургбац дуккъал оатта цар бола лоІам.

«Фольштимме» тІахьея Индокитаера американски империализм аралоаккхаргІолаш машарах Индокитая халкъий кортамукъаленои тІехьа лоаттабу къовсам дІахо а шербав.

ПХЕНЬЯН, 5 май. (ТАСС). Камбоджана вІашагІкхийтта Штатий тІемаца тІаяхара духьалара общественнонта митинг хилар селхан Пхеньяне; Митинге къамаьл деш КНДР Министрий Кабинета председатела заместитела Цой-Ен Шина аьлар, иштта чухьелхар бахьан долаш американски империалисташа Индокитаера тІом шербара новкъа кхы цхьаькха а гІа баькхар. Оратора аьлар Вашингтона леладу гІулакхаш «Азера а дерригача дунен тІарча а машараи кхерамзаленах кхерам тІагоссаш йола цІенкаштара провокаци я».

Митинге дакъа лоацаш хиннараша тІайийхар Индокитая халкъашка моаршал хоаттаж йолча послание текст, цу тІа хьаллоаш цар лоаттабу къовсам. Къулбехьен - Малхбоален Азера американски эскар Іалаьмате чехка арадаккхар дІадех.

СУРТО БЕХК БУ

ДІАДИЙНА ЯЛАТ ДОАДУ

Хьажал мел дикача хьалаш тІа да голга гІолла доагІача кІина юкъе дажаш доакха хьайбаш! Новый Редант яхача юрта бахача нахьа хьайбашта «Кавказ» яхача колхозе бахачар хьайбаштачул дикка дуккхагІча дулх тІаккхийтта хургда, хІана аьлча колхозо шоай хьайбаш шоаш дийнача кІина юкъе доажадац. ХІаьта Реданте бахача наьха наькъал дехьа, колхоза гурахь дийнача ялата нхай тІа деха мара дезац хьайбаш.

— ХІара шера иштта доаду тха ялат Новый Реданте бахача нахьа хьайбаша. Тхоай лаьтташ Китайски пен я баь цу юртах хьа ца къоастадой де хІама долаш дац тхо, — леткъ «Кавказ» колхоза председатель нов. Шелест. — Колтам, гІаж. боабнинкаш — дерригаш тха кхашка дежаш хул дІаьхача аххкан. Цудухьа цу участка тІара чулакье ялат хІара шера геттара кІезига дуз. Ялат кхедарга дІадодар меттаоттац.

Хиттар отт, цу лаьтта вІалла дІа а сенна дув тІаккха ялат! Цхьан дешаьв, аьлча Аллахчуртски дулхе хьайбаш кхоабача совхозеи «Кавказ» колхозеи кулгалх 4 га. Советски органаша къоастаде деза из дош. Нагахь санна ялат дІаде деза аьнна хете, бахача наьха хьайбаш кхашта тІаухаргдоацаш совцадергдола гІулакх вІаштІехьдаккхара наькъаш лаха деза цар. Бакъда хІанз... хІанз доакъар шортта да бахача наьха хьайбашта.

И. ПЛИЕВ.
Автора сурт.

АГИТАТОРАШ—ХАРЖАРХОШТА ЮКЪЕ

Дика вІаштІехьбаьккха дІабоала баьб СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамашта кийчо яра болх Шелта районе.

Района юрташта юкъе къаьстта белгала я цу гІулакха Дуба-Юртара агитпункт. Сихха де дезарий план белгал я ях хоржама кампанена кийчо е волалар цу юрта уллача «Джалка» совхоза отделене юкхьацарча парторганизаце секретарь нов. Эльдаров. ХІацалехьа агитпункта агитационно - массови болх бе тьожавь ткъаь пхиь агитатори политинформатора шо-шоай десятидворкашка лекцешка, беседашка чаккваьннав. СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамий положенех, харжархой бокъонех, Дунен халкъашта юкъерча хьалах, иштта кхыдолча дешаех дийцад цар.

Хоржамашта шакъадолхаш керда яьккхай агитпункте гойтара агитаци я. Агитпункте, юрта, отделене кхашкарча станашка хьалтеха довзх хоржамашта хетадаь плакаташ, лозунгаш, цитаташ.

Хоржамашка кийчо ира балха шийгара лоархІаме лакъа юкъекхухь юрта Совета председатела нов. Зубайраева.

Харжархошта юкъе беча агитационни балха къаьстта из дика вІаштІехьбаьккха бирца белгалбьяиаб агитатораш М. Юнусов, А. Ампукаев, А. Бачаев, А. Багаев. Денна харжархошта юкъе шоаш беча кхетама балха цар иштта терко ю пятилетка тІеххьара шу цар чахддаккхар деша я.

С. БЕРДОВ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЖУРНАЛИСТИЙ СОЮЗЕ

Нохч-ГІалгІай АССР журналистий Союза Президиумо итогаш яьй В. И. Ленин вах 100 шу дизара хетаь очерк дикагІа яьзара конкурса.

80 сома мьхха хьалхара преми Р. Нашхоевна хьожаьй «Лозмах кхалсага низ бола тхьамаш» яхача очерках; 60 сома мьхха шоллагІа премии хьожаьй Т. Сергиенкова «Щийгара хьоккам гойт» яхача очерках.

ХАОТТАМ

Тахан республике гІоллеи Грознен хувцалуш морхаш а йолаш, мукъ-юкъе догІа а делхаш, малхбузехьара гІаьхьача боараме мух а хьекхаш хиле фегара температура республике гІолла 17—22 градус, Грозне 19—21 градус йовхал хургья.

Метеостанци.

АГИТПУНКТ БОЛХ БЕШ Я

Кеста хургдолча СССР Лакхехьарча Совета хоржамашта кийчо еш я Шелковской района культура учрежденеш. Района клубашка, библиотекашка хьайийллай агитпункташ. Царна юкъе дика болх беш я Дубовской культура ЦІагІара агитпункт. Совхоза парткомаца цхьан балха план оттаьй агитпункта заведующе — культура ЦІен директора Кочетков Михаил Иосифовича.

Хоза кийчъяьй культура болхлоша шоай агитпункт. Культура ЦІен библиотеко дІачуваьнначун бІарг тІаоттташ я хоржамашта хетаь уголок. Справкай стол да цу уголоке. Укхахзара шоашта эша литература харжа йиш я харжархой. Избирательни участкай список, агитаторий дежурства график я гучаьа хьалтеха.

Шоай декхараш доаьаши уж кхоачашдеча дика къахьегаши ба агитколлектива юкъе боагІа нах. Уж ба юртбоахаме хьалха латтараш, коммунисташ комсомольнаш, парте боаца активисташ. ХІанзлехьа дуккхаза шо-шоай десятидворкашка хиинаб юртарча школа хьехархо Фролинова Клавдия, колхоза членаш Марусов Дмитрий, Беликова Мария, Исмаилов Муса, Подлесный Александр, культура болхло Елькова Надежда, кхыбараш. Цига харжархошца вІашагІбеттау агитатораш. Царна беседаш ю, шоашка даьча хаттарашта жоп лу, «СССР-а Лакхехьарча Совета хоржамех йола положени» дІайовзийт, кхыдараш лу.

Боккхача безамца тІайийар укх деношка «Путь к коммунизму» колхоза овцетоварни ферма къахьегамхоша укх деношка шоайцига веха агитпункта заведующий М. И. Кочетков. Буржуазничоа тара йоацача советски хоржамий системах лаьца дийцар цо жа Іуштa.

М. АГАФОНОВА,
юртара библиотека болхло.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛАДУВГІА

7 май

6.30 — Юрта Іуйре (гІалгІай меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.28 — «Сердало» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Радиоболхлошта кола концерт (эрсий меттала). 8.45 — Тахана радио ди да (нохчий меттала). 8.50 — Москва. 16.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.15 — Радиоболхлошта дола концерт (нохчий меттала). 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — «Вай индустриальни мохь» (нохчий меттала). 17.15 — Доаллара шкова (эрсий меттала). 17.30 — Радио ди (эрсий меттала). 17.45 — Вай индустриальни махк» (эрсий меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.30 — Москва.

8 май

6.30 — Юрта Іуйре (эрсий меттала). 6.45 — Ашараш. 6.50 — Хоамаш. 7.00 — Москва. 7.20 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.28 — «Ленин никъ» газета обзор. 7.35 — Москва. 8.15 — Передачай программа. 8.22 — Сийлахь-йоккхача котален 25 шу дизар (нохчий меттала). 8.45 — Къона тІехье (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 15.15 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 15.30 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 15.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 15.55 — Москва. Фашистски Германеи котала яккха 25 шу дизара хетаь торжественни заседани концерта. Съездий Кремлевски Дворецера трансляци.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж).
Телефонаш: редактора—3-44-00; редактора зам. — 3-39-11; бехктехкама секретара — 3-34-38; партийна вахарен, культуран, промышленностен отделий — 3-42-30; Юрта боахамийн письмоий отделий— 3-42-28.
«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект, 7/84.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж).
Телефоны: редактора—3-44-00; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.
Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05090. Заказ № 2509.